Oplata pocztowa uiszczona ryczaltem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

הייגט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 166/1450 | Łódź, Wtorek 17 lipca 928 r. | וועכענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ״ט תמוז תרפ״ח | Nr. 166 1450

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

אמונדסען נישט געפונען.

אויך נישט די גרופע פון אלעקסאנדרי.

אָסלאָ, 16 (ספ. טעל.) די ידיעה, אז אמונד-סען זאל זיין געפונען געוואָרען איז נישט ריכטיג. אין די נארוועגישע רעגירונגס-קרייזען האָט מען געכטען א גאנצען טאָג געזוכט בעשטעטיגונגען פון דער ידיעה, אז דער אייזברעכער מאליגין זאל האָבען געראטעוועט אמונדסענען מיט זיינע 2 חברים פונ'ם עראָפּלאַן „לאטצם". אָבער נישט די נאָר-וועגישע און נישט די סאָוויעטישע און איטאליע-נישע געזאנדטשאפטען האבען קיין בעשטעטיגונגען פון דער ידיעה נישט בעקומען.

ס'האָט זיך אויך נישט בעשטעטיגט די ידיעה, אז די גרופע פון אלעקסאנדרי זאל זיין געפונען געוואָרען.

ביז איצט איז נישט די גרופע פון אלעקסאנ-דרי און נישט די גרופע פון אמונדסען נישט גע-פונען געוואָרען.

מיילאנד, 16 (ספ. טעל.) די איטאליענישע רעגירונג בעשטעטיגט אפיציעל, אז די ידיעה וועגען אָבראטעווען די גרופע פון אלעקסאנדרי איז ענטשטאנען צוליב א טעות. א ראדיאָ-סטאציע אין צפון-אייראָפּע האָט איבערגעכאפּט דעם טעלעגראַ-מען-אויסטויש פון „ציטאָ די מילאנא" מיט'ן אייז-ברעכער „קראסין". גען. נאָבילע האט פון „ציטאָ די מילאנא" טעלעגראפירט זיינע כבוֹרות וואו עס געפינט זיך די גרופע פון אלעקסאנדרי. די ראדיאָ-סטאציע האָט אָנגענומען, אז די גרופע איז שוין געפונען געוואָרען און האָט די ידיעה פערשפרייט איבער דער גאנצער וועלט.

רוים, 16 (ספ. טעל.) צוויי דירעקטאָרען פון פאשיסטישען „אימפערי" האבען געשיקט צו די דירעקטאָרען פון פאריזער „מאטען" א בריף מיט אנ'ארויספאָדערונג אויף א דועל, ווייל אין „מא-טען" איז גענעראל נאָבילע עטליכע מאל אָנגעגרי-פען געוואָרען אויף א בעליידיגענדען אופן. די מחברים פונ'ם בריף טיילען מיט, אז זיי וועלען קומען קיין פאריז ספעציעל, כדי אויסצופאטשען דעם דירעקטאָר פון „מאטען".

מיילאנד, 16. (אט"ע). די פרוי פון גענע-ראל נאָבילע האט בעקומען פון איהם א דעפּעשע, אין וועלכער ס'ווערט געבעטען אנצוהויבען א זאמ-לונגס-אקציע פון א פאָלקס-מתנה פאר די געליטענע פון „איטאליא".

מיילאנד, 16. (ספ. טעל.) דער סאָוויעטי-שער אייז-ברעכער „קראסין" האט רעזיגנירט פון ווייטער זוכען אלעקסאנדרי'ס גרופע און זיך אומ-געקעהרט צוריק. דער אייז-ברעכער געפינט זיך צוריק-וועג אין דער אומגעגענד פונם אינזעל בראק, וואו ער זוכט דעם קערפער פון מאלמגרעם.

א גרויסע שרפה אין לאדז.

2 הייזער זענען פערברענט געוואָרען אויף בזשעזשינער 42—40.

18 ארבייטער-פאמיליעס געבליבען אויפ'ן גאס.

(ו.) נעכטען, ארום 5 א זייגער נאכמיטאג איז פון אנ'אומבעוואוסטער סיבה אויסגעבראָכען א שרפה אין דער אָפיצינע פון הויז נומער 42 אויף בזשעזשינער גאס, וועלכעס בעהערט צום הויז-ווירט רודאָלף היינע.

דאָס פייער איז אויסגעבראָכען אויפ'ן ערשטען שטאָק און האָט, צוליב דער גרויסער היץ, בליק-שנעל ארומגעכאפט די גאנצע געביידע אין צווי-שען די אכט פאמיליעס, וועלכע האָבען דאָרט גע-וואוינט איז אויסגעבראָכען א שרעקליכער פאניק, ווייל די אלע איינוואוינער, וואָס בעוואוינען די געביידעס זענען בלויז בעלי-מלאכות און בעת דער שרפה-אויסברוך זענען גראָד אלע מאנספערשוינען געווען ביי דער ארבייט און אין דער היים זענען פערבליבען בלויז די ווייבער מיט די קינדער, וועלכע, דערזעהענדיג דאָס פייער האָבען אָנגעהוי-בען מורא'דיג צו שרייען, צו ספאזמירען און צו חלש'ן.

טייל האָבען זיך געפרובט, ווארפען פון די פענסטער, פון וועלכעס עס האָבען שוין געברענט די ראהמען אנדערע, די מעהר ניכטערע, האָבען אָנגעהויבען ווארפען פון די פענסטער בעטגעוואנד, טישען, בענקלעך, וואנד-זייגער'ס, קוך-מכשירים וכדומה.

די געוויינען און געשרייען פון די קינדער זענען געגאנגען עד לב השמים און דאָס פייער האָט זיך דערווייל געטון דאָס זייניגע און אין משך פון 5 מינוט איז שוין די הילצערנע געביידע פון צווייטען הויף, פון הויז נומער 40, וועלכעס גע-הערט צום הויזווירט אלעקסאנדער מענצעל, אויך געשטאנען אין פלאמען און פון אָפּראטעווע עפּיס, איז שוין קיין רייד נישט געווען.

ווידער האָבען זיך דערהערט שרעקליכע גע-וואלדען פון די 6 איינוואוינער, וואָס האָבען גע-וואוינט אין דער געביידע, דאָך א דאנק דער ענערגישער רעטונגס אקציע פון די שכנים, פון ערשטען הויף, איז צו קיין אומגליקען נישט געקומען.

באלד, ווי די שרפה איז אויסגעבראָכען זע-נען אלארמירט געוואָרען די ערשטע 4 אָפּטיילונ-גען פון די היגע פריוויליגע פייערלעשער, וועלכע האָבען באלד אונטערגענומען אנ'ענערגישע רע-טונגס אקציע.

צוליב-דעם אָבער, וואָס אויפ'ן אָרט פון דער שרפה האָט אויסגעפעהלט וואסער, וואָס מען האָט געמוזט ברענגען איז פון פאזנאנסקי'ס פאבריק אויף אגראָדאָווא-גאס, ווי אויך צוליב דעם, וואָס געברענט האָבען הילצערנע בנינים, וועלכע זענען פון די לעצטע היצען שטארק אויסגעטרוקענט גע-וואָרען, איז די רעטונגס אקציע זעהר בעשווערט געווען און די שרפה האָט געדראָהט ארומצוכאפען אויך די פראָנט בנינים, דעם האָלץ-לאגער אויף פראנציסקאנער-גאס, ווי אויך די לוואָווסקא-גאס, אויף וועלכער עס געהט ארויס דער ברענענדער בנין.

די פייערלעשער האָבען זיך מאָמענטאל אָר-יענטירט אין דער סיטואציע און זיי האָבען תיכף טעלעפאָניש ארויסגערופען נאָך צוויי אָפּטיילונגען, ווי אויך די פייערלעשער פון דער ווידזעווער מאַ-נופאקטור און פון פאָזנאנסקי'ן, וועלכע האָבען זיך מיט דער גאנצער ענערגיע גענומען אָפּצוהי-טען די אויבענדערמאָנטע בנינים.

פון דער האָלצערנער געביידע פון בזשעזשי-נער 40 האָבען זיך אויך אָנגעצונדען די אָנגעבוי-עטע פערד'ס שטאלען, ווי אויך דער דאך פון דער אָנגעבויעטער, האָלצערנער לינקער אָפיצינע, וואָס עס האָט שטארק בעשווערט דער רעטונגס-אקציע, א דאנק אָבער דער ענערגיע פון קאָמענדאנט גראָהמאן, וועלכער האָט אָנגעפיהרט מיט דער רעטונגס-אקציע איז געלונגען די לינקע אָפיצינע צו פערהיטען פון פלאמען.

אין די פערד'ס-שטאלען, האָבען זיך צום גליק, נישט געפינען מעהר, ווי איין פערד, וועל-כעס האָט פון דער שטארקער היץ אָנגעהויבען צו רעווען און א דאנק דעם האָט עס אויך זיך גע-צויגען די אויפמערקזאמקייט פון די פייערלעשער און זיי האָבען עס מיט גרויס מיה ארויסגעראטע-וועט.

בעת דער שרפה איז געשעהן פאלגענדער פאל, וועלכער האָט געקענט האָבען טראגישע פאָלגען.

בעת 7 פייערלעשער זענען געשטאנען אויפ'ן דאך פון ברענענדיגען הויז און בעגאָסען מיט וואַ-סער דעם דאך פון דער לינקער, און געבויעטער, האלצערנער אָפיצינע, וועלכעס האָט זיך שוין גע-האט אנגעכאפט פון די פלאמען, איז דער דאך, אויף וועלכען זיי זענען געשטאנען, איינגעפאלען און די פייערלעשער זענען ארויפגעפאלען אויף א קויהלען-קופע, וועלכע איינער פון די איינוואוי-נער האָט זיך געהאט אָנגעגרייט אויף ווינטער.

די קויהלען, דערהיצטע און אָנגעגליהטע פון די פלאמען, האָבען עקספלאָדירט און דער קויה-לען-גאז האָט זיי פערטשאדעט און זיי זענען גע-בליבען ליגען בעוואוסטלאָז.

די העלדישע פייערלעשער וואָלטען געוויס געווען אומגעקומען אין די פלאמען. צום גליק האָבען אָבער די געשעהעניש בעמערקט איינגע פייערלעשער, וועלכע זענען געשטאנען אויף א צווייטען דאך און האָבען זיי אָנגעהויבען שטארק בעגיסען מיט וואסער און אלארמירענדיג, אנדערע פייערלעשער, וועלכע זענען געווען נעהנטער האָבען זיי, פער'חלש'טע ארויפגענומען.

א האַרצרייסענדע סצענע האָט זיך אָפּגעשפּילט אויפ'ן אָרט פון דער שרפה:

אין דעם אָפּגעברענטען הויז האָט אויך גע-וואוינט דער פאליציאנט פון דער פערד-אָפּטיילונג יאן סטאכורסקי, וועלכער, בעת דער שרפה האָט זיך גראָד געפינען אויף דינסט און די פרוי זיינע סטעפאניא סטאכורסקא האָט געארבייט אין פאבריק.

דערוויסענדיג זיך אין דער פאבריק פון דער שרפה איז זי מאָמענטאל געקומען צו לויפען און דערזעהענדיג, אז איהר וואוינונג ברענט און איהר מאן, דער פאליציאנט טראָגט ארויס די חפצים פון די פלאמען, איז זי אנידערגעפאלען און האָט אָנ-געהויבען חלש'ן, וואָס עס האָט ארויסגערופען א גרויס געוואלד פון די שכנים.

דער מאן ווידער, ארויסקומענדיג פון דעם ברענענדיגען בנין אויף די געוואלד-אויסברוכען און זעהענדיג, אז עס חלש'ט זיין פרוי און מ'קאָן איהר נישט דערמונטערען, האָט ער אליין אָנגעהוי-בען חלש'ן און עס האָט געדויערט א לענגערע צייט, ביז מ'האָט זיי ביידען אָפּגעמונטערט און אוועקגעפיהרט.

צוליב דעם, וואָס דאָס פייער האָט אין דער ערשטער שעה אָנגענומען אלץ שטארקערע פאָרמען און די איינוואוינער פון די שכנות'דיגע הייזער, ווי אויך די איינוואוינער פון לוואָווסקא-גאס, מורא האָבענדיג, אז אויך זייערע וואוינונגען זאָלען נישט ווערען אָבגעברענט, האָבען זיי געפאקט די זאכען און ארויסגעלעגט אויף די הייף, איז די פאליציי-אישע שמירה טאָפּעלט פערשטארקט געוואָרען אזוי, אז דער גאסען-פערקעהר: בזשעזשינער, פראנציש-קאנער און לוואָווסקא איז פאר זייטיגע פערזאָנען אינגאנצען געשלאָסען געוואָרען.

דער טראמוואי נומער 1 האָט במשך פון דער גאנצער שרפה נישט קורסירט דורך בזשעזשינער נאָר געגאנגען אויפ'ן באלוטער מארק.

נאָך אנ'ענערגישער, כמעט מסירות-נפש'דיגער צוויי שעה-דיגער ארבייט פון די היגע פייערלעשער איז זיי געלונגען דאָס פייער איינצולעשען, פער-היטענדיג דערביי פון די פלאמען א העלפט פונ'ם 1-טען שטאָק פון דער לינקער אָפיצינע און דעם גאנצען פארטער, א דאנק וואָס 9 פאמיליעס זע-נען נישט געבליבען דאכלאָז.

פון דער שרפה פון הויז נומער 42 האָבע געליטען פאלגענדע יודישע און נישט-יודישע פא-מיליעס: פיטערמילך, שולק, ווייספלאט, ראָטענ-בערג, ראָזען, סקיבע און צייטונגס-פערקויפער ישראל ראָזענבליום. און פון דער שרפה אויפ'ן הויז נו-מער 40 האָבען געליטען: סטעפאנסקי, באָזשעק, פאליציאנט סטאכורסקי, וואָיטשאק, זאקשעווסקי און מארטשיניאק און די שטאל-אייגענטימער: ראָזענ-בלאָט, זעלצער און פלום.

די אלע דערמאָנטע פאמיליעס זענען געבלי-בען דאכלאָז און האָבען מחמת דער שנעליגקייט, מיט וועלכער דאָס פייער האָט זיך צעשפרייט, כמעט, ווי גאָרנישט ארויסגעראטעוועט.

דער שאָדען בעטרעפט צוויי הונדערט טויזענד זלאָטעס.

(ב) אין אָנהויב פונ'ם שרפה-אויסברוך, איי-דער נאָך ס'זענען אָנגעקומען די פייערלעשער האָט די ציווילע בעפעלקערונג געפיהרט די רע-טונגס-אקציע, א דאנק וואָס איינגע פערזאָן האָ-בען זיך שטארק אָפּגעבריהט. צו די פערוואונדעטע איז ארויסגערופען געוואָרען די פאגאטאָוויע פון דער קראנקען-קאסע, וועלכע האָט צוליב דער ענג-שאפט איבערגעפאָהרען אנ'אומבעקאנט 8-יעהריג יונגעל.

נייער קוואָטע-געזעץ אריין אין קראַפט.

דאָס געזעץ בעצייהט זיך אויף קרובים פון בירגער, לאַנד-אַרבייטער און קינדער פון אימיגראַנטען ביז 21 יאָהר.

וואַשינגטאָן. (יט"אַ). עס איז אריין אין קראַפט דער נייער אימיגראַציע-געזעץ, בעקאַנט אַלס דער דזשענקינס-אַקט, וואָס גיט אַ פאָרצוג פאַמיליעס פון בירגער, פאַרמערס און קינדער פון אימיגראַנטען, וואָס זענען שוין דאָ אין לאַנד.

ביז איצט זענען די קינדער פון אימיגראַנטען געשטאַנען אין קלאַס מיט די וואָס האָבען נישט קיין קרובים אין אַמעריקע, אָבער לויט דעם נייעם געזעץ קריגען דעם ערשטען פאָרצוג די קינדער פון בירגער. דעם צווייטען פאָרצוג קריגען לאַנד-אַרבייטער און דעם דריטען פאָרצוג בעקומען די מינדעריעהריגע קרובים פון יענע אימיגראַנטען, וואָס זענען שוין דאָ אין לאַנד. ערשט ווען די 3 קלאַסען האָבען פערפולט זייערע קוואָטא ווערען אריינגעלאָזט די קוואָטאַ-אימיגראַנטען.

בנוגע לאַנדאַרבייטער, ווערט דער פאָרצוג געגעבען יעדער נאַציאָנאַליטעט, וואָס איהר קוואָטאַ איז דריי הונדערט אָדער מעהר, און דער דאָזיגער פאָרצוג שפרייט זיך אויס אויף זייערע פרויען און קינדער אונטער אכצעהן יאָהר, וואָס קומען מיט זיי צוזאַמען אָדער ערשט שפעטער. פאַר פאַמיליעס פון אימיגראַנטען אין לאַנד ווערט דער פאָרצוג געגעבען זייערע פרויען און אומפערהייראַטע קינדער אונטער 21 יאָהר.

פרויען וואָס זענען געוועזן בירגערינס פון די פעראייניגטע שטאַטען פאַר דעם 22-טען סעפטעמבער 1922, אָבער וועלכע האָבען שפעטער פערלוירען זייער בירגערשאַפט דורך דעם וואָס זיי האָבען חתונה געהאַט מיט אויסלענדער, אָבער זענען ווידער אומפערהייראַט אין דער צייט ווען זיי מאַכען אַנ'אַפּליקאַציע, ווערען אויך איינגעשלאָסען אין דעם נישט-קוואָטאַ קלאַס.

אַ יודישער געלעהרטער פאָרשט די אורגעשיכטע פון די מאַדזשיאַרען.

בודאַפּעשט. (יט"אַ). דער אונגאַרישער בילדונגס-מיניסטער גראַף קלעבעלסבערג האָט בעאויפטראַגט דעם אויבער-ראַבינער דאָצענט ד"ר אַלעקסאַנדער בידלער מיט דער אויפגאַבע דורכצופיהרען שטודיען אין די ביבליאָטעקען פון שטראַסבורג, לאָנדאָן און אָקספאָרד, וואו עס געפינען זיך זעהר ווערטפולע אַלטע העברעאישע מאַנוסקריפּטען וועגען דער אורגעשיכטע פון די מאַדזשיאַרען.

קאַטעדרע פאַר יודישער ליטעראַטור אין וואַרשאַווער אוניווערזיטעט

פראָפ. מאיר באַלאַבאַן נאָמינירט אַלס דאָצענט פון וואַרשאַווער אוניווערזיטעט.

וואַרשאַ, 16. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער נייער בילדונגס-מיניסטער האָט אונטערגעשריבען די נאָמינאַציע פון פּראָפעסאָר מאיר באַלאַבאַן אַלס דאָצענט פון וואַרשאַווער אוניווערזיטעט פאַר יודישער געשיכטע, ליטעראַטור און געשיכטע פון יודען אין פוילען. די קאַטעדרע ווערט איינגעאָרדנעט ביים הומאַניסטישען פאַקולטעט. דאָס איז די ערשטע קאַטעדרע אין דער וועלט פאַר יודישער געשיכטע. די לעקציעס וועלען זיך אָנהויבען אין נייעם שול-יאָהר.

יודישער פּאָגראָם אין קאָוונער ליטא

30 יודען פערוואונדעט.

קאָוונאָ, 16 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) אין שטעטעל יאַנישאָק, קאָוונער קרייז, האָבען אַ גרופּע ליטווישע פאַשיסטען „אייזענוואָלף" אַרויסגערופען, אַנטי-יודישע אונרוהען, וועלכע האָבען זיך פערוואַנדעלט אין אַ פאָרמעלען פּאָגראָם. ביז איצט זענען פערהאַן ידיעות וועגען 30 פערוואונדעטע יודען און פיל ראַבירטע געשעפטען און וואוינונגען. ס'איז כדאי צו בעמערקען, אַז ניט-לידער פון דערזעלבער גרופּע האָבען מיט אַ קורצער צייט צוריק איינגעאָרדנעט אַ פּאָגראָם אין שטעטעל בראַני.

„עמעס" בעשולדיגט דעם אַגראָדזשאָינט

אַז ער וויל נישט אויפהאַלטען די יוד. קינדער-שולען אין קרים

מאָסקווע. (יט"אַ). דער מאָסקווער „עמעס" איז אַרויס מיט אַ בעשולדיגונג געגען „אַגראָ-דזשאָינט", אַז ער ענטזאָגט זיך אויסצוהאַלטען די יודישע קינדער-שולען אין די קרימער קאָלאָניעס.

דער „עמעס" דערצעהלט, אַז אויף אַ געמיינזאַמער בעראַטונג פון פאָרשטעהער פון „געזערד" און „אַגראָדזשאָינט", האָט דער „געזערד" פאָרגעשלאָגען דעם „אַגראָ-דזשאָינט" צו נעהמען אויף זיך די אויסגאַבען פון אויסהאַלטען אַ געוויסע צאָהל קינדער-שולען אין קרימער ראַיאָן און אויך איבערנעהמען אויף זיך די אַרבייט פון איבערבויען דאָס הויז פאַר די יודישע איבערוואַנדערער אין דזשאַנקאָי, ביידע פאָרשלאָגען פון „געזערד" זענען דורך די פאָרשטעהער פון „אַגראָדזשאָינט" קאַטעגאָריש צוריקגעוויזען געוואָרען.

אין אַנ'ערקלערונג, וואָס דר. ראָזען דער דירעקטאָר פון „אַגראָדזשאָינט", האָט וועגען דעם ענין געגעבען דעם מאָסקווער קאָרעספּאָנדענט פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור האָט ער אָנגעוויזען, אַז די פאָרשלאָגען פון „געזע"ד" זענען געווען לעכערליך צוליב דעם, וואָס זיי וואָלטען אריינגעשלעפּט דעם „אַגראָדזשאָינט" אין אַנ'אַרבייט מיט וועלכער ער האָט זיך קיינמאָל נישט בעשעפטיגט.

דער „אַגראָדזשאָינט" האָט זיך שטענדיג בעשעפטיגט בלויז מיט בויען די שולען אין די קאָלאָניעס אָבער אויסהאַלטען האָט זיי אויסגעהאַלטען די רעגירונג.

וואָס שייך דעם הויז פאַר איבערוואַנדערער אין דזשאַנקאָי, איז דאָס דאָזיגע הויז אונטער דער פערוואַלטונג פון „געזערד".

—:0:—

אַ שרפה אין קרינייץ

פייערלעשער פערהיט פון אַגרויסער קאַטאַסטראָפע

קריניץ, 16. (טעלעפאָניש). זונטאָג ביינאַכט איז אין דער געביידע אויף לעשנאָ, וואו ס'געפינט זיך די מאַשינען צו פּאָמפען דאָס וואַסער פון קוואַל נומער 7 אויסגעבראָכען אַ שרפה. די שרפה איז ענטשטאַנען פון דעם וואָס ס'האָט זיך אָנגעצונדען דער בענזין, וואָס איז אָנגעגרייט געווען פאַר'ן מאָטאָר.

די ענערגישע אַקציע פון די פייערלעשער האָט לאָקאַליזירט די שרפה. אין דער דערבייאיגער געביידע זענען געווען פיל פעסער מיט בענזין. די היזקות פון דער שרפה זענען בעדייטענדע.

קאַמפען צווישען די ענגלענדער מיט די תימנ'ער.

גאַסאַלאַ, 16. (איטאַליעניש מזרח-אַפריקאַ). לויט מיטטיילונגען פון איטאַליענישע קוועלען האָט אַנ'עסקאַדראַ פון ענגלישע לופט-שיפען בעוואָרפען מיט באָמבעס אַ רייה ערטער אין תימן.

דאָס זאָל זיין אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס די אונטערהאַנדלונגען צווישען גרויס-בריטאַניען מיט תימן וועגען פעסטשטעלען די גרעניצען האָבען נישט געבראַכט צו קיין רעזולטאַט.

די אַטאַקעס פון דער תימנ'ער קאַוואַלעריע אויף די ענגלישע פּאָזיציעס האָבען זיך פערענדיגט מיט נאָרנישט. דאָס תימנ'ער מיליטער האָט אויך אַטאַקירט דאָס ענגלישע שטעדטעל מאַוויאַ. די איינוואוינער זענען אין מהומה אַנטלאָפען. די בעפעלקערונג פון פּאָרט-שטאָדט האָדעידאַ האָט פערלאָזט די שטאָדט, בעהאַלטענדיג זיך אין די בערג.

פּראָטעסט-אַקציע פון די לינקע „פּועלי-ציון".

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די לינקע פּועלי ציון אָרדנען איין אַ פּראָטעסט-מיטינג געגען דער סאָוויעטען-רעגירונג, וועלכע האָט ערקלערט די פּאַרטיי אין רוסלאַנד אַלס אומלעגאַל. דער מיטינג קומט פאָר „אין ספּלענדיד" און ס'וועלען אין איהם אַרויסטרעטען זרבבל, ראָזען, בוקסבוים א. אַ.

צו די

גערהרטע ה"ה גנבים!

פאָהרענדיג פון גלאָווגע נעכטען 8 אַ זייגער פריה האָט מען מיר אויסגענומען אַ פּאָרטפעל מיט וועקסלען און ווערט-זאַכען. די ווערט-זאַכען קענט איהר זיך האַלטען, נאָר די וועקסלען, וועלכע איך ערקלער פאַר אומגילטיג, בעט איך אָפּצושיקען אין אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" פאַר E. G. דיסקרעציע געזיכערט.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעדויערן לגבי דעם ה' מרדכי זאַנענבערג, פאַר מיין נישט טאַקטישע האַנדלונג אַלס צייכען פון חרטה שפענדע איך 2 זלאָטיס פאַר „לינת הצדק". דאָס געלד איז אָפּצונעמען אין רעדאַקציע.

יעקב נעלקען, בענעדיקטאַ 39.

דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג פאַר די טאַטען וואָס איך בין בעגאַנגען לגבי דעם הערן י. נעלקען אַלס צייכען פון חרטה שפענדע איך 2 זלאָטעס פאַר „לינת הצדק". דאָס געלד איז אָפּצונעמען אין רעדאַקציע.

מרדכי זאַנענבערג, זשעלאַנאַ 42.

צענטראַלער סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פערבאַנד אויף לאָדזער וואָיעוואָדזטווע

פּיעטריקאָווער 10.

דורך אַ סטאַטוטען-פערזעהען האָבען די מאַסגעבענדע ספערען פעראָרדנעט נאָכאַמאָל דורכצופיהרען די וואַהלען אין אונזער פערבאַנד.

מיר מעלדען אונזערע מיטגלידער, אַז היינט דינסטאַג, דעם 17 יולי 1928, 6 אַ זייגער נאָכמיטאָג צום ערשטען טערמין און 8 אַ זייגער אין אָווענד צום צווייטען טערמין, קומט פאַר אין פעראיינס-לאָקאַל

אַנ'אויסער-געוועהנליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג; 2) וואַהלען פון אַ פּאָרזיצענדען; 3) ענדערונג פון סטאַטוט 3a; 4) בידושעט פאַר'ן יאָהר 1928; 5) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג, שידס געריכט און רעוויזיאָנס קאָמיסיע.

בעמערקונג: די אַרויסגעשיקטע איינלאַדונגען זענען גילטיג אַלס איינטריטס-קאַרטען.

8-טונג, בלעכער-מייסטער, לאָדז!

מיטוואָך, דעם 18-טען יולי, פּינקטליך 6 אַ זייגער, קומט פאַר אין לאָקאַל פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד, פּאָלודניאָווע 4

די גרינדונגס-פערזאַמלונג פון בלעכער-מייסטער-צעך אין לאָדז

אין דער אַנוועזענהייט פון אַ פאָרשטעהער פון דער מאַכט.

מיר בעטען אַלע בלעכער-מייסטער צו קומען אונבעדינגט פּינקטליך.

די פערוואַלטונג פון בלעכער-מייסטער-פעראיין

לאָדז, פּיעטריקאָווער 22.

אַנאָנסען אין נייעם פאָלקסבלאַט האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג!

DR. MED.

DONCHIN

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט קיין פּוילען

נעמט אָן מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג

פון 10–1 און פון 4–7 נ.מ.

מאָניושקי 1 (Moniuszki) טעל. 9-97

אַ פעהיגע אינקאַסענטקע

פאַר אַ גרעסערע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציע ווערט געזוכט.

אָפערטען אין אַדמיניסטראַציע אונטער K. K.

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביי פרוי שבע טייטעלבוים, פאַר מיין נישט פּאַסיגען אויסדרוק אין אַנ'אויפגערעגטען צושטאַנד. אַלס צייכען פון חרטה שפענד איך 40 זל. פאַר'ן פעראיין „עזרת אחים" און פערזיכער, אַז אַזעלכעס וועט זיך מעהר נישט ווידערהאָלען.

גלייכצייטיג דאַנק איך פאַר די בעמיהונג ביים אויסגלייכען דעם סכסוך די ה"ה: יאַקוב ניימאַן, שעיה זילבערשאַץ, זאַנוועל פירסטענבערג, סענדער סלאַווקאָווסקי.

מיט אַכטונג ד. ווידאַווסקי.

ראָדז. 17 יולי 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

ראָדז. 17 יולי 1928

שמיץ
דאַרף ווערען אויס מאָדע

אין אַ טורמע אין פּאַלעסטינע האָט מען מיט אַ געוויסער צייט צוריק געשמיסען דריי קאָמוניסטען.

דאָס האָט אויפגערודערט גאַנץ ארץ ישראל.

די גאַנצע יודישע פּרעסע האָט פּראָטעסטירט געגען דער באַרבאַרישער שטראָף.

עס האָבען אויך פּראָטעסטירט פיל דעפּוטאַטען פון ענגלישען פּאַרלאַמענט.

איין דעפּוטאַט, קענוואָרטי, האָט געפרעגט דעם קאָלאָניאַל-מיניסטער, עמערי'ן: וואָס האָט ער עפּעס צו זאָגען וועגען דער אַנגעלעגענהייט? און דער מיניסטער האָט געענטפערט:

„דער האַי-קאָמישאָנער פון פּאַלעסטינע, לאָרד פּלומער, איז צופרידען מיט'ן שמייסען".

וואָס בעווייזט דאָס?

אויב איינער איז צופרידען מיט די שמיץ, וואָס אַ צווייטער האָט געקראָגען, בעווייזט עס נאָך כלל נישט, אַז שמיץ זענען בעפרידיגענד, און נישט, אַז דער עצם שמייסען מענשען איז אין אַ קולטור-לאַנד אַ דערלאָזבאַרע שטראָף. מעגליך, אַז ווען דער האַי-קאָמישאָנער וואָלט זיך געפונען אויפ'ן אָרט פון דעם געשמיסענעם קאָמוניסט, וואָלט דער קאָמוניסט אויך געווען „צופרידען מיט שמייסען". אָבער דער קאָמישאָנער וואָלט דאַן קיין צופרידענקייט זיכער נישט אויסגעדריקט...

און דאַן וואָלט דער קאָמישאָנער געווען נעהנטער צום שטאַנדפונקט פון מענשליכקייט און גערעכטיגקייט, ווי ער איז איצט. וואָרים ס'זענען פערהאַן מינים שטראָפען, וואָס האָט דעםזעלבען מזל ווי אַנדערע מנהגים:

זיי ווערען בטל מיט דער צייט.

די מענשען ווערען מילדער, די כאַראַקטערען ווערען זאַנפטער, און די שטראָפען וואָס האָבען בעגאַלטען מיט 2—3 דורות צוריק, קאָנען מעהר נישט געדולדעט ווערען.

בנוגע צו קיינעם נישט.

צו די עלעמענטאַרע רעכט, וואָס בעגלייטען דעם מענשען פון זיין געבורט אָן, געהערט אויך דאָס רעכט אויף אַ מענשליכען אופן בעשטראָפט צו ווערען, אויב ער וועט זיך פערזינדיגען. און דער „מענשליכער אופן" ווערט בעשטימט דורכ'ן רעכטסבעוואוסטזיין פון דער קולטור-געזעלשאַפט אין יעדער בעשטימטער צייט.

שמייסען אָבער געהערט צו די אומענשליכע שטראָפען, וואָס קיין קולטור-געזעלשאַפטליך בעוואוסטזיין דולדעט מעהר נישט.

שמיץ — דאָס געהערט צו די באַרבאַרישסטע, עלטסטע שטראָף-מעטאָדען, וואָס זענען לאַנג שוין פערשוואונדען פון צווישען קולטור-מענשען. „פיזישער פּיין" אָהן גרויל און עקעל. און קיין שום תירוץ קאָן נישט בערעכטיגען קיין פיזישען פּיין.

די אָרגאַניזירטע רעגירונגס-מאַכט איז אַלע מאָל אימשטאַנד צו דיסציפּלינירען דעם איינצעלנעם, וואָס געפינט זיך ביי איהר געפאַנגען. זי האָט גענוג מיטלען אומשעדליך צו מאַכען דעם אומבעוואָפענטען אַרעסטירטען, און מוז נישט דווקא אָנווענדען באַרבאַרישע גרויזאַמקייט, ווי דאָס שמייסען איז. די קאָמוניסטישע איבערצייגונג פונ'ם אַרעסטירטען איז נישט קיין מאָטיוו, אַז מ'זאָל איהם מעגען בעהאַנדלען, אַזוי ווי קיין מענש ווערט שוין מעהר נישט בעהאַנדעלט. און בפרט שמייסען.

שמייסען איז מעהר שאַנדע פאַר'ן שמייסער ווי פאַר'ן געשמיסענעם.

ווערט פיזישע פּייניגונג פּראַקטיצירט אין אַ לאַנד — איז דאָס אַ שאַנד-פלעק פאַר'ן לאַנד; בעווייזט עס אויף וואָסער אַ נידעריגער קולטור-שטופע עס שטעהט; בעווייזט עס ווי ווייניג אַכטונג מ'האָט נאָך דאָרט פאַר'ן מין מענש.

ארץ-ישראל פערדינט נישט אַזאַ שענדליכען פלעק.

אַלע קרעפטען מוזען אָנגעווענדעט ווערען, אַז מעהר זאָלען אין ארץ-ישראל אַזעלכע שטראָף-מיטלען נישט אָנגעווענדעט ווערען — מעגען זיי אַפילו ווי „בעפרידיגען" דעם מיליטערישען לאָרד פּלומער.

ט.

שפּאַלטונג אין רומענישער סאָציאַליסטישער בעוועגונג.

אַנטיסעמיטיזם זיך געשאַפען אַ נעסט אין דער סאָציאַל-דעמאָקר. פּאַרטיי.

בוקאַרעשט, (י.ט.א.) אין די רייהען פון דער רומענישער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער פּאַרטיי זענען אין דער לעצטער צייט פאָרגעקומען שאַרפע חלוקי-דעות, צוליב דער מיטאַרבייט פון דער פּאַרטיי מיט דער בירגערליכער פון די נאַציאָנאַלע צאַראַניסטען. אין דער שפּיץ פון דעם טייל, וועלכער איז געגען דער דאָזיגער מיטאַרבייט האָט זיך געפונען ד"ר געלעהרטער (אַ יוד), וועלכער האָט לעצטענס געגרינדעט אַ נייע פּאַרטיי ר. נ. „די סאָציאַליסטישע פּאַרטיי פון די אַרבייטער". דער עקזעקוטיוו-קאָמיטעט פון דער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער פּאַרטיי האָט נאָכדעם איינגעאָרדענט אַ משפט און האָט אויסגעשלאָסען דר. געלעהרטער פאַר עובר זיין די פּאַרטיי-דיסציפּלין. צווישען אַנדערען, ווערט איהם פאָרגעוואָרפען דאָס גרינדען פון געזעלשאַפטען, וועלכע טראָגען אַ נאַציאָנאַלען (יודישען כאַראַקטער) יודישע קאָאָפּעראַטיוו-בענק, שפּיטאָלען און קליניקעס.

דער דאָזיגער בעשלוס האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע סענסאַציע אין אַלע פּאָליטישע קרייזען, וואו ד"ר געלעהרטער איז בעקאַנט אַלס איינער פון די עלטסטע און ענערגישסטע קעמפער פאַר דער פערווירקליכונג פון דעם סאָציאַליסטישען געדאַנק אין רומעניען. אין איינעגע קרייזען זאָגט מען אַרויס די השערה, אַז דער קאַמף, וועלכער עס פיהרט די סאָציאַליסטישע אָפיציעלע פּאַרטיי געגען דר. געלערטער ערקלערט זיך מיט'ן אַנטיסעמיטישען גייסט, וועלכער האָט זיך שוין לאַנג אַריינגע'גנב'עט אין די רייהען פון דער רומענישער סאָציאַל-דעמאָקראַטיע און וועלכער האָט זיך אָנגעהויבען בולט אַרויסצווייזען. בעזונדערס אין איינעגע טראַנסילוואַנישע טיילען.

מינסקער יוד פערברענט זיין פרוי

ווייל ער האָט זיך פערליבט אין אַ צווייטער.

מאָסקווע. (יט"אַ). די מינסקער צייטונגען דערצעהלען פאָלגענדע געשיכטע:

דער יודישער שניידער פון מינסק, העשל פייווישאָוו האָט אַ לאַנגע צייט געלעבט בשלום מיט זיין פרוי, זיי האָבען געהאַט צוויי קינדער. מיטאַמאָל האָט ער זיך אָנגעהויבען מיט איהר קריגען. שפּעטער האָט ער זי גאָר איינגאַנצען אַוועקגעוואָרפען און איז אַוועק לעבען מיט אַ צווייטער.

אין אַ צייט אַרום האָט אָבער פייווישאָוו זיך געמוזט אומקעהרען צוריק אַהיים, ווייל ער האָט נישט געוואָלט צאָהלען פאַר די קינדער קיין אַלימענטען, ווי עס קומט לויט'ן געזעץ.

איינמאָל אין אָוונט, ווען אַלע אין שטוב זענען שוין געשלאָפען, האָט דער בייזער מאַן אויפגעוועקט זיין פרוי זי זאָל איהם מאַכען טיי, ווען די פרוי אין אַראָפּ פון בעט און אָנגעצונדען די פּרימוס-מאַשינקע, האָט העשל זיך שטילערהייד אונטערגע'גנבה'ט צו איהר, האָט איהר אָפּגעגאָסען מיט אַ פלעשעל בענזין, און האָט זי אונטערגעצונדען.

אַרומגעכאַפּט מיט פלאַמען איז די פרוי מיט אַ געשריי אַרויסגעלאָפען אין גאַס, די שכנים האָבען גערופען אַ דאָקטאָר, אָבער פאַר'ן דאָקטאָר האָט די פרוי נישט געוואָלט דערצעהלען דעם אמת, און האָט געזאָגט, אַז זי האָט זיך צופעליג אָבגעברענט בשעת זי האָט פערקאָכט טיי אויפ'ן „פּרימוס", די געהיים מיליצי'ע האָט זיך אָבער פערינטערעסירט מיט דעם זאַריפאַל און איז ביסלעכווייז דערגאַנגען דעם גאַנצען אמת.

דער פערליבטער פופציג יעהריגער שניידער זיצט אין מינסקער טורמע, און זיין קרבן ליגט אין מינסקער שפּיטאָל, וואו די דאָקטוירים צווייפלען, אויב זי וועט בלייבען לעבען.

ענגלישע רעגירונג וויל ניט געבען

קיין אויסקונפט וועגען די מאָסולער נאַפט-רעהרען

לאָנדאָן. (יט"אַ). אויף דער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט דעפּוטאַט קאָלאָנעל וועדזשוואוד אָנגעפרעגט דעם קאָלאָניען מיניסטער, צי די רעגירונג וועט אָנגעהמען מיטלען, כדי צו פערזיכערען זיך, אַז די נאַפט-רעהרען פון מאָסול זאָלען דורכגעלעגט ווערען דורך די מעסאָפּאָטאַמישע אייל-פעלדער צום חיפה'ער פּאָרט און זאָלען זיך געפינען אונטער דער ענגלישער קאָנטראָלע.

דער פאַרשטעהער פון מיניסטעריום האָט געענטפערט, אַז די רעגירונג פערשטעהט גאַנץ גוט די בעדייטונג פון דער דאָזיגער פראַגע, אָבער ער איז נישט אימשטאַנד מיטצוטיילען דעם פּאַרלאַמענט ווייטערע פּרטים אין דעם ענין אַ חוץ דעם, וואָס איז שוין בעקאַנט.

וויצע-פּרעזידענט פון אַמעריקאַנער „האַיאַס" קומט קיין רומעניען.

בוקאַרעשט. (יט"אַ). ה' אַדאָלף קאָפּלאַנד, פּרעזידענט פון טשיקאַגער „האיאַס" און וויצע-פּרעזידענט פונ'ם אַלגעמיינעם „האיאַס", וועלכער געפינט זיך איצט אויף אַ בעזוך אין ארץ-ישראל, קומט די טעג קיין רומעניען מיט דער שיף דורך קאָנסטאַנצ. ער וועט לויט'ן אויפטראַג פון דער „האיאַס"-צענטראַלע, בעזוכען די „האיאַס"-אָבטיילונגען אין בוקאַרעשט, קישינעוו און טשערנאָוויץ.

פון רומעניען פאָהרט קאָפּלאַנד אָב קיין פוילען.

240 יודישע קאָלעקטיווע לאַנדווירטשאַפטען אין אוקראַינע, 64 — אין מינסקער קרייז.

מינסק. (יט"אַ). אויף דעם צוזאַמענפאָהר פון קאָלעקטיווע ווירטשאַפטען, וואָס איז נאָר וואָס פערענדיגט געוואָרען אין מינסק, איז אָבגעגעבען געוואָרען אַ באַריכט, פון וועלכען עס איז צו זעהען, אַז אַ צאָהל פון 240 יודישע קאָלעקטיווע לאַנדווירטשאַפטען זענען איצט פערהאַן אויף אוקראַינע און 64 אַזעלכע ווירטשאַפטען זענען פערהאַן אין מינסקער קרייז אין ווייס-רוסלאַנד.

אויף אוקראַינע זענען אויך פערהאַן 480 יודישע אַרבייטס-שולען, 38 יודישע געריכטס קאַמערן און 54 יודישע דאָרפס-ראַטען.

די פרוי אַלס שולדיגע

אין די טראַגעדיעס און זעלבסטמאָרדן פון די יודישע פאַמיליעס אין פוילען

אין נ. י. טאָג איז אָפּגעדרוקט אַן'אינטערעסאַנטער אַרטיקעל פון אַהרן צייטלין וועגען דער ראָלע פון דער פרוי אין דער עפּידעמיע פון יודישע זעלבסטמאָרדען אין פוילען. מיר ברענגען דעם אַרטיקעל מיט איינעגע קיצורים.

צווישען יענע נעבען-סיבות, וואָס האָבען ביי זעלבסטמאָרד אַזוי פיל צוזאָגען, האָט אַ גרויסע ראָלע געשפּילט דער אונטערשיד אין ערציהונג און לעבענסשטייגער, וואָס הערשט צווישען מאַן און פרוי אין יודישען פוילען.

הינטער אַ גאַנצער רייה שווערע זעלבסטמאָרד טראַגעדיעס, וואָס האָבען אין גראַבסקי'ס צייטען אויפגערודערט די יודישע עפענטליכקייט, איז געשטאַנען די פרוי, די מאָדערנע פויליש-יודישע פרוי מיט איהרע צובאַלעוועטע נערווען, מיט איהרע גרויסשטאַטישע קאַפּריזען, מיט איהרע אומענדליכע פאָדערונגען און מיט איהר נישט וועלען קענען די שווערע יודישע ווירקליכקייט, וואָס ליינט זיך אָפט ווי אַ שטיין אויף די פּלייצעס פון מאַן.

זי, די פויליש-יודישע פרוי, בעזונדערס די גרויסשטאַטישע, האָט זיך פון אייביג אָן איהר אייגענע וועלט האַרט הינטער די פּלייצעס פון דער יודישער ווירקליכקייט. פון מיידעלווייז אַ דורכגענומענע און דורכגעהייקטע מיט פוילישער קולטור, שאַפט זי זיך איינענע. אָפט קרענקליך-איבערגעשפּיצטע בעגריפען וועגען „מענליכקייט" און „עלעגאַנץ", און ווען זי געפינט דאָס נישט שפּעטער ביי איהר מאַן אין דער מאָס, וואָס איהר פאַנטאַזיע האָט דאָס איהר פאַרגעשפּילט און פאַרגע'חלומ'ט אין די צייטען פון איהר מיידעלשער ביכער-לייענונג-געהעריי — הויבט זי איהם אָן אינערליך צו פעראַכטען און פערשרייבט דאָס, אַגב, אויפ'ן חשבון פון זיין, דעם מאַנ'ס „יודישקייט". איז דער סוף געוועהנליך אַזאַ: איהר בענקשאַפט נאָך „עלעגאַנץ" און „מענליכקייט" בעפרידיגט זי אויף איהר שטייגער אין די מוזיק-האַלען און נאַכט-קאַבאַרעטען און זי טרייסט זיך דערמיט, וואָס דער מאַן איהרער האָט כאָטש איין מעלה: ער איז אַ געלד-מאַשין. ער איז טאַקע אַ שלים-מזל אָבער עפּעס איז ער דאָך אַ „קופּיעץ", אַ סוחר הייסט עס, נו — ליפערט ער געלד...

ווי איז אָבער דער דין, ווען אָט דער מאַן, דער פעריאָגטער, פערהאָרעוועטער, נישט-געליבטער „געלד-ליפעראַנט" פון דעם צובאַלעוועטען גרויסשטאַטישען ווייבעל, ווערט פּלוצלונג אויס געלד-מאַשין און אויס באַנק-קאַסע? וואָס טוט מען, ווען די שטייערן-שרויף טוט אַזאַ דריך ביים האַלז, אַז מ'מוז אָנהויבען לעבען אַביסעל בעשיידענער, אויב מ'וויל נישט, אַז אין איין פאַסקודנעם פריהמאָרגען זאָל מען אויפשטעהן אַ באַנקראָטירטער? — פערלירט טאַקע דער מאַן אין אַזאַ פאַל דאָס רעשט ביסעל חן אין די אויגען פון דער חשוב'ער דאַמע און ס'הויבט זיך אָן אַ קאַמף געגען אונזער עלענדען האַצקעל ווערעמקרויט פון צוויי צררים: מצד דעם שטייער-אַמט און מצד זיין נאָענטער פויליש-קאָנאָקענדיגער פּלוניה'טע, וואָס „וויל נישט וויסען פון קיין הכמות"...

עס איז אַ ספּעציעלער מין פרויען, סענטימענטאַל-זינגליך, איבערגערייצט און היסטעריש, און ער איז צו טרעפען נישט נאָר ביים רייכען אַסימילירטען קלאַס יודען אין פוילען, נאָר אויך ביים מיטעלשטאַנד. זיי פיהלען אָן די פוילישע טעאַטערס, זיי גיבען איביג צו „לעזען" דער פוילישער קולטור און האַלב-קולטור — און אַפילו די צווישען זיי, וואָס בענוצען זיך שוין (אויף פויליש, נאַטירליך) מיט דער מאָדערנער נאַציאָנאַלער פראַזע, שטעקען איינגאַנצען, מיט לייב און גייסט, אין אַ נישט-יודישער אַטמאָספערע, בלייבען פרעמד די אייגענטליכע יודישע אינטערעסען און וועבען — מעהר בשוגג ווי במזיד — די פעדים פון דער יודישער פאַמיליע-טראַגעדיע אין פוילען...

אין דער שטיל, צווישען פיר ווענד, האָט זיך איצט פערקליבען דער מלאך-המות, וועלכער איז פריהער אַליין אָפען און בהרחבות'דיג אַרומגעגאַנגען און מיט אַ ברייטער האַנד געשניטען קעפּ פון יודישע מיטעל-פערמעגליכע מענשען, וואָס דער חלף פון דער צייט האָט זיי שווער געלייגט אויפ'ן האַלז. די טראַגעדיע קומט פאָר ווייטער, וועבט זיך בשתיקה, רייסט זיך נישט אַרויס אויף דער גאַס. דער מאַן, אַ פערהאַרטעוועטער און געבראָכענער אין קאַלך-אויבען פון דער שווערער יודישער טאָג-טעגליכקייט, וואָס פאָדערט כסדר קרבנות, איז לחלוטין אַן'אַנדערער ווי די פרוי, וועלכע לעבט מיט איהרע אייגענע בעגריפען, קאַפּריזען און פאָדערונגען.

דערווייל ווערט דאָס גרויסשטאַטישע לעבען, וואָס ווייטער, אַלץ פערוויקעלטער, די פרוי וויל האָבען אַלץ, וואָס די אויגען זעהען און דאָס האַרץ גלוסט — און געה דערצעהל איהר וועגען... די ספּעציפישע בעדינגונגען פון דער יודישער לופט-עקאָנאָמיק, וואָס איז קיינמאָל נישט געשיצט פאַר אַ ווינד, הענגט אויף אַ האָר און ס'איז יעדע רגע גרייט איינצושלינגען קרבנות, בתוכם איהר מאַן, — די „געלד-מאַשין"!

קיינמאָל וועט אַזאַ פרוי איהר מאַן נישט מיטהעלפען און וועט ער פאַלען פון די פיס און שווערען טאָג-טעגליכען קאַמף — וועט זי איהם קיין מוט נישט צוגעבען, וועט איהם האַלטען פאַר ווייניג „מענליך", פיהלען צו איהם פעראַכטונג און אַרוים מיט סקאַנדאַלען....

און דאָס אַלץ — ווייל עס פעהלט איהר אינערליכע בעציהונג. זי איז אייביג אַ פרעמדע. איהר קומט אַלץ, ווייל — זי איז נישט „פון הי"... אינערליכע בעציהונג פעהלט איהר נישט נאָר צום מאַן, נאָר צו דער גאַנצער לעבעדיגער און ליידענדיגער יודישער סביבה.

עס ציהט איהר דעריבער שוין צופּאַסט צו אַלץ, וואָס דרויסען איז, צו אַלץ, וואָס „ביי זיי". ביי די שכנים, און אַז אַמאָל ברענגט אַזאַ „ציהען זיך" רעזולטאַטען און אַז אָט די רעזולטאַטען זענען טראַגישע — דאָס איז איבעריג צו זאָגען. נישט איין יודיש מיידעל איז ענטלאָפען פון חסיד'ישען עלטערן-הויז מיט איהר „געליבטען יאַן" אָדער „טייערען סטאַך", וועלכער האָט זי שפּעטער געשלאָגען, געפּייניגט און אַוועקגעוואָרפען. נישט איין טראַגישע געשיכטע איז וועגען דעם דערצעהלט געוואָרען אין די קורצע טרוקענע שורות פון דער טאָג-כראָניק.

אַז דער נישט-יוד זאָל זיין דער קרבן אין אַזאַ פאַל — דאָס טרעפט, נאַטירליך, זעהר און זעהר זעלטען, כמעט קיינמאָל נישט, אָבער עס טרעפט. אַזוינס האָט פּאַסירט דאָ נישט לאַנג און ס'איז כדאַי די זאַך איבערצודערצעהלען — פּשוט צוליב איהר זעלטענקייט.

אַ יודיש מיידעל האָט זיך פערליבט אין אַן 28-יעהריגען קריסט, די ליבע איז געווען אַ געוואַלדיגע, זי האָט זיך גע'שמד'ט, מ'האָט חתונה געהאַט, נאָר — עפּעס איז מיט אַמאָל דער שלום-בית געשטערט געוואָרען, וואָס איז געשעהן? האָט דער גוי'ישער מאַן געשלאָגען זיין יודישע פרוי. ווי דער שטיינער איז? האָט ער איהר קיין עסען נישט געגעבען, געפּייניגט און אַרומגעגאַנגען מיט אַנדערע? ניין, אונזער קריסט האָט דווקא ליב גע-

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

17 יולי דינסטאָג — כח תמוז תרפ"ח

זון-אויפגאַנג 3.35
זון-אונטערגאַנג 7.51

די היץ אין לאָדז.

(–) נעכטען איז אין לאָדז געווען דער הייסטער טאָג, וועלכען מ'געדענקט ווען עס איז. מאָמענטענווייז איז די היץ דערגאַנגען ביז 45 גראַד אין דער זון.

די שטאָדטישע- און קראַנקען-קאַסע-פּאָגאָטאָוויעס זענען נעכטען זעהר אָפט אַרויסגערופען געוואָרען צו מייסטענס עלטערע מענשען, וועלכע האָבען גע'חלש'ט צוליב דער אומגעהויערער היץ.

מאַגיסטראַט בעטראַכט די בוי-אָפערטען.

(מ) נעכטען 1 נאָכמיטאָג איז אין זיצונגס-זאַל פון מאַגיסטראַט אונטער'ן פאָרזיץ פון פרעז. זשעמיענצקי פאָרגעקומען די עפענונג פון די אָפערטעס אויף צו בויען די וואוינונגס-קאָלאָניע אויף קאָנסטאַנטינער וואַלד.

פון די צעהן פירמעס, וואָס האָבען אָנגעגעבען אָפערטעס, האָבען 5 דערלאַנגט אויף דער גאַנצער בוי און 5 — אויף איינצעלנע טיילען.

די דעציזיע וועט אָנגענומען ווערען אין די נאָהנסטע טעג.

אינספּעקציע פון אויטאָס

(מ) היינט דינסטאָג צווישען 8 און 1 מיטאָג קומט פאָר אויפ'ן פרייהייטס-פּלאַץ די אינספּעקציע פון אויטאָ-דראָשקעס, וועלכע האָבען די נומערן פון 96 ביז 210.

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(2) ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193); מילער (פּיעטריקאָווער 46); גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15); ק. פּערעלמאַן (ציעגעלניאַנע 64); ניעוויעראָוו-סקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37); ס. יאַנקעלעוויטש (סטאַרי רינעק 9).

ראַדיאָ-קאָנצערטען

אין פּאָניאַטאָווסקי-פּאַרק.

(מ) אין פּאָניאַטאָווסקי-פּאַרק זענען אויפגעשטעלט געוואָרען 2 גיגאַנטאָפאָנען, דורך וועלכע די שפּאַצירענדע וועלען קענען הערען ראַדיאָ-קאָנצערטען, פאָרלעזונגען א. אַ. וו..

אַ רויב-אָנפאַל.

(2) אין דער קאָלאָניע זאַלעשע, לאַסקער פּאָוויאַט, איז נעכטען ביינאַכט פאָרגעקומען אַ דרייסטער באַנדיטען-אָנפאַל, 2 פאַרמאַסקירטע באַנדיטען האָבען זיך אַריינגעריסען דורכ'ן פענסטער פון הויזווירט טעאָדאָרטשיק, איהם און זיין פרוי געבונדען, צוגערויבט 1000 זלאָטעס געלד, פאַר 1000 זלאָטעס וועקסלען און ציהרונג און זענען דאַן אַנטלאָפען. דאָס פאַרפאַלק טעאָדאָרטשיק האָט מען אויף צומאָרגענס אינדערפריה געטראָפען פאַר-חלש'טע. די פּאָליציי האָט אָנגעהויבען אַן ענער-גישע אויספאָרשונג.

פון געריכט.

1 יאָהר טורמע פאַר וואַרפען קאָמוניסטישע אויפרופען.

(2) אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק אין קרייז-געריכט איז נעכטען געזעסען דער 17-יעהריגער מיכאַל שמולעוויטש. שמולעוויטש איז בעשולדיגט געוואָרען, אַז דעם 19 יוני 1927 האָט ער אויף אַ מיטינג פון פּ.פּ.ס. פונאַנדערגעוואָרפען קאָמוניס-טישע אויפרופען. נאָך די רעדעס פון פּראָקוראָר און פערטיידיגער איז שמולעוויטש פער'משפט גע-וואָרען אויף 1 יאָהר טורמע.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. ;קומט אויך ... און לעמשניצע, נאַרושער 17 פון 10—11 און פון 2—3

די דירעקציע פון פּאָזנאַנסקי'ס פאַבריק וויל נישט לאָזען אין בעטריב די שפּינעריי

נעכטיגע קאָנפערענץ נישט געבראַכט צו קיין אויסגלייך

(2) ווי מיר האָבען שוין געמעלדעט, האָט דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר אויף נעכטען גערופען אַ קאָנפערענץ צווישען די אַרבייטער און דירעקציע פון פּאָזנאַנסקי'ס פאַבריק, די קאָנפערענץ איז גע-רופען געוואָרען, כדי צו ליקווידירען דעם סכסוך און אָנהויבען צוריק די אַרבייט אין דער שפּינעריי. אין דער בעשטימטער צייט זענען צו דער קאָנפער-רענץ געקומען די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער און עטליכע הונדערט אַרבייטער, וואָס האָבען בעלאַ-גערט דאָס טויער און טרעפּען און געוואַרט אויפ'ן אויסגאַנג פון דער קאָנפערענץ.

צו דער קאָנפערענץ זענען אָבער נישט גע-קומען די פאָרשטעהער פון דער דירעקציע, נאָר האָבען צוגעשיקט אַ בריף מיט אַ געגויער שיל-דערונג פון די געשעהענישען אין דער פאַבריק. די דירעקציע האָט אויך אין'ם בריף בעטאָנט, אַז זי האָט שטענדיג אַרויסגעוויזען איהר גוטען ווילען בנוגע די אַרבייטער, און נישט קוקענדיג דערויף האָבען די אַרבייטער געבראַכט אפילו ביז צום שלאָגן די דירעקטאָרען, צוליב דעם האַלט די דירעקציע פאַר אונמעגליך, אַז די שפּינעריי זאָל געלאָזט ווע-רען אין גאַנג.

דער בריף האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פער-ביטערונג צווישען די אַרבייטער. די אַרבייטער-פאָר-שטעהער האָבען געבעטען דעם אַרבייטס-אינספּעק-טאָר הייזשיקאָווסקי, אַז ער זאָל ווענען דעם ענין אינטערווענירען ביים וואָיעוואָדע.

די אַרבייטער-דעלעגאַציע איז גלייך נאָכדעם אַוועק צום וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט דער וואָיעוואָדע איז אָבער נישט געווען אין לאָדז און די קאָנפערענץ איז אָפּגעלעגט אויף היינט.

—:0:—

2 יודישע אָרימע פאַמיליעס אַרויסגעוואָרפען פון דער דירה

(ז) אַ האַרצרייסענדע סצענע האָט זיך נעכטען בייטאָג אָפּגעשפּילט אויף שווענטאָ-יאַקובאַ נ. 11.

אין דערמאָנטען הויז וואוינט שוין זייט 35 יאָהר דער יודישער אינוואַלידער חיים קאַץ, וועל-כער, צוזאַמען מיט זיין שוועסטער, דער עגונה, גאָלדע גאָלדבערג, האָט פערנומען אַ דאַך-שטוב בעל די גרוים ר. על ר.

ה' קאַץ איז אַ בלינדער, וואָס האָט 4 קליינע קינדערלעך און דער איינציגער פּרנסה-געבער איז דער 16-יעהרינער, עלטסטער בחור'ל, אַ יונגעל הויט און ביין, וועלכער שלעפּט אויף זיינע דאַרע פּלייצעס די שווערסטע משאות, אַבי אַהיימצוברענגען אַ פּאָר גראָשען אויף אַ שטיקעל ברויט.

די פרוי גאָלדבערג, איז אַן עגונה, דער מאַן איז מיט 15 יאָהר צוריק אַוועק פון איהר קיין אַמעריקא איבערלאָזענדיג איהר מיט 5 קליינע קינ-דערלעך, ערשט פאַר די לעצטע דריי יאָהר האָט זי בעקומען פון איהם אַ ידיעה, צוזאַמען מיט 30 דאָלאַר און זייט דעמאָלט הערט זי מיטער נישט פון מאַן.

פערשטעהט זיך, אַז ביי אַזעלכע „וואוילע" פּרנסות, פון וועלכע מ'האָט געהאַט קוים דעם נימען נאָס צו מאַכען, איז נישט געווען מיט וואָס צו צאָהלען דירה-געלד, האָט זייער לאַגע טאַקי אויסגענוצט דער הויזווירט ה' בוכינסקי, וועלכער האָט אַנגב נאָך אַ הויז אויף זאַכאָדניאַ 39 און די צוויי פאַמיליעס איינגעקלאָגט אויף אַן עקסמיסיע, וואָס ער האָט טאַקי בעקומען.

נאָך דער אויפפאָדערונג פון קאָמאָרניק האָ-בען שכנים, וועלכע זענען גוט בעקאַנט מיט דער מאַטעריעלער לאַגע פון ה' קאַץ צונויפגעזאַמעלט די סומע, וועלכע ער איז שולדיג געווען פאַר דירה-געלד און געלאָפען בעטען דעם ווירט, אַז ער זאָל די עקסמיסיע אַנולירען און אָננעהמען דאָס דירה-געלד.

דער ווירט האָט אָבער נישט געוואָלט הע-רען און געדענקען; ער האָט ה' קאַץ, זיין שוועס-טער צוזאַמען מיט די 9 קינדערלעך רוקא געוואָלט אַרויסוואַרפען.

אויף דער עצה פון קאָמאָרניק, איז ה' קאַץ געגאַנגען צו דעם גלח, פאַר וועלכען דער הויז-ווירט ה' בוכינסקי איז זיך מתורה און ער האָט איהם דערצעהלט וועגען זיין לאַגע.

דער גלח האָט זיך שטאַרק פעראינטערעסירט מיט'ן גורל פון די צוויי אָרימע, יודישע פאַמיליעס און ער האָט געשיקט נאָכ'ן הויזווירט און נאָך לענ-גערע טענות האָט ער מסכים געווען צו וואַרטען מיט דער עקסמיסיע נאָך דריי חדשים.

די צוויי פאַמיליעס אָבער, וואָס האָבען גע-לעבט פון צרות און פון די אומזיסטע מיטאָגער, וואָס די בילינע קוך, ביי דער תלמוד-תורה, שווענ-טע יאַקובאַ 10 האָט זיי אַרויסגעגעבען, האָבען נישט געהאַט קיין געלד אויף צו דינגען זיך, במשך פון די דריי חדשים אַ דירה.

היינט האָבען זיך די דריי חדשים אויסגע-לאָזט. איז אַרום צוועלף אַ זייגער אָנגע-קומען דער ווירט און דער קאָמאָרניק, און מען האָט אָנגעהויבען אַרויסוואַרפען אויפ'ן הויף די צובראָכענע מעבעל פון די צוויי עלענדע פאַמיל-יעס און כדי זיך איינצוברענגען דאָס געהן אַרויף און אַראָפּ פון די טרעפּען מיט יערען שטיק מעבעל — איז דאָס מעבעל געפלויגען דורכ'ן דאַך-פענסטער'ל.

אויף איינעם פון די צובראָכענע בעטען איז געלעגען דאָס צוויי-יעהרינע קראַנקע קינד, וועלכעס עס האָט אַ גאַנצע צייט בעהאַנדעלט אין הינען „לינת-החולים" ד"ר דינעוואָהן און אַלע יודישע שכנים זענען געווען זיכער, אַז דאָס קראַנקע קינד, וועלכעס ליגט אין היץ, וועט פערשוינט ווערען און מ'וועט עס נישט אַרויסוואַרפען. מען האָט אָבער אַראָפּגענומען דאָס קינד פון בעטעל, אַנידערגעלעגט עס אויף דע פּאָדלאָגע און ס'בעטעל אַרויסגעוואָרפען.

אויפקלערונג פון מאַגיסטראַט.

(מ) דער מאַגיסטראַט האָט אונז צוגעשיקט אַן ערקלערונג, אין וועלכער ער פּראָטעסטירט גע-גען די רכילות פון די נ.פּ.ר.ישע פעראיינען, אַז דער מאַגיסטראַט זאָל האָבען אָרגאַניזירט שטראָף-אָפּטיילונגען ביי די סעזאָן-אַרבייטער. דער מאַגי-סטראַט האָט טאַקע בעשלאָסען אַכטונג-צו-געבען אויף די גרופּען פון די נ.פּ.ר.ישע פעראיינען, וועלכע פערנאַכלעסיגען זייער אַרבייט, צו להכעיס דעם סאָציאַליסטישען מאַגיסטראַט.

דער מאַגיסטראַט לייקענט אויך אָפּ די פאַר-וואורפען, אַז די סעזאָן-אַרבייטער בעקומען די נידריגסטע געהאַלטען. אַדרבה, די סעזאָן-אַרבייטער, פערדינען פערהעלטנישמעסיג מעהר ווי אַלע אַנ-דערע אַרבייטער. דאָס געהאַלט איז פון 6.40 ביז 20 זלאָטיס אַ טאָג.

—:0:—

די לויז-אַקציעס.

טעקסטיל-אַרבייטער שטעלען נישט קיין נייע פאָדערונגען.

(2) עהערנעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער הויפּט-פערוואַלטונג פון טעקסטיל-קלאַ-סען-פעראיין צו דער זיצונג זענען געקומען פאָר-שטעהער פון טשענסטאָכאָוו, אַנדריכאָוו, ביאַליס-טאָק, ביעלסק, וואַרשאָ, טאָמאַשאָוו, לאָדז, און פּאַביאַניץ. אויף דער טאָג-אָרדנונג האָט זיך גע-פינען די פראַגע פון קינדיגען דעם אָפּמאַך מיט די טעקסטיל-אינדוסטריעלער און אַרויסשטעלען נייע בעדינגונגען, דער רעפערענט, וואַלטשאַק האָט אָנ-געוויזען, אַז איצט איז נישט קיין גינסטיגע צייט צו פיהרען אַן אַקציע אין דער טעקסטיל-אינדו-סטריע און האָט פאָרגעלעגט דעם אָפּמאַך נישט צו קינדיגען, אין דעם זין איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, ס'איז אָבער בעשלאָסען געוואָרען צו פאָדערען ביי די פאַבריקאַנטען, אַז זיי זאָלען גענוי אָפּהיטען די אַרבייטס-בעדינגונגען.

נאָכדעם איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז אין די געשעהענישען אין פּאָזנאַנסקי'ס פאַבריק איז שולדיג די דירעקציע און אַז די אינטערווענץ פון דער פּאָליציי האָט נישט געדאַרפט פאָרקומען.

ערב ליקווידאַציע פון בוי-אַרבייטער-שטרייק.

(2) עטליכע בוי-אונטערנעהמער, האָבען ער-קלערט דעם אַרבייטס-אינספּעקטאָר, אַז זיי ווע-נען גרייט אָנצוהויבען מיט די שטרייקענדע בוי-אַרבייטער אינדיווידועלע אונטערהאַנדלונגען, צו ליקווידירען דעם שטרייק.

דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר רופט אויף מאָר-גען אַ קאָנפערענץ פון ביידע צדדים.

די ברויער שטרייקען ווייטער.

(2) נעכטען איז אויך ביים אַרבייטס-אינספּעק-טאָר פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען די ברוי-ערוי-בעזיצער און זייערע אַרבייטער וועגען די אַרויס-געשטעלטע לוין-פאָדערונגען, צו קיין אויסגלייך איז נישט געקומען.

מ'שפּרינגט אוז מען פאַלט פון הויכע שטאָקען.

(–) [זיך צוקריגט מיט'ן ווייב און אַראָפּגע-שפּרונגען פון דריטען שטאָק]. אויף לעשנאַ 56 האָט געוואוינט דער אַרבייטער רהיינהאָלד באומ-גאַרט, וועלכער האָט זעהר שלעכט געלעבט מיט זיין פרוי.

נעכטען האָט זיך באומגאַרט ווידער צוקריגט מיט זיין פרוי, אויסגעטרונקען אַ גרויסע פלאַש בראָנפען און אַראָפּגעשפּרונגען פון 3-טען שטאָק. דער זעלבסטמערדער איז אָפּגעקומען מיט לייכטע וואונדען.

[אַ שכור אַראָפּגעפאַלען פון 1. שטאָק]. אויף פּייפער גאַס 7 איז די 32 יעהריגע מאַריאַ קוואַש-ניעווסקאַ אין אַ שיכור'ן צושטאַנד אַרויסגעפאַלען פון אַ פענסטער פון 1 טען שטאָק. זי האָט בע-קומען שווערע וואונדען.

[אַ דינסט-מיידעל אַראָפּגעפאַלען פון 1-טען שטאָק]. אויף וואָלבאָרסקאַ 23 האָט דאָס דינסט-מיידעל יענטע בלייוויס געוואַשען די פענסטער, פּלוצלינג האָט זי פערלוירען דאָס גלייכגעוויכט און איז אַראָפּגעפאַלען פון ערשטען שטאָק.

די פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט הילף און זי איבערגעלאָזען אין דער היים.

פּאַרפּאַלען.

(2) [אויטאָ-אָרגיעס]. נעכטען איז אויף עק דרעווגאָווסקאַ און סטאָדאָלניאַנאַ איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַן אויטאָ די 8-יעהריגע חנה גאָלד-שטיין פון דרעווגאָווסקאַ 17. די פּאָגאָטאָוויע האָט דאָס אומגליקליכע קינד אָבגעפיהרט אין „אַננאַ-מאַריאַ-שפּיטאַל.

אויף זשגאָווסקאַ 114 איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַן אויטאָ דער 43-יעהריגער גאָט-ליב שוואַרץ. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף און אָבגעפיהרט אַהיים.

[אַ מעסער אין ברוסט]. אויף עק קילמאַ און דוואָרסקאַ האָבען אונבעקאַנטע אָנפאַלער אַריינגע-שטאָכען אַ מעסער אין ברוסט דעם 22-יעהריגען קאַזשימיעזש סטאַנישעווסקי.

אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ אין רודאַ-פּאַביאַניץ איז בעת די פערד-ווישטשיגעס, אַראָבגעפאַלען פון אַ פערד, דער דזשאָקעי ווינצענטי ראַדאָמסקי און צו בראָכען אַ פוס.

[גע'סמ'ט]. אויף סרעבזשינסקאַ 83 איז בע-גאַנגען זעלבסטמאָרד, דורך אויסטרונקען אַ גרויסע דאָזע סם, דער 17-יעהריגער סטעפאַן וואָלאָדאַר-טשיק. דער זעלבסטמערדער איז אין אַ שווערען צושטאַנד אָבגעפיהרט געוואָרען אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאַל.

פּלוצלינג געשטאָרבען אַ יודיש-יונגעלע אין קאָמיסאַריאַט.

(–) אין 3-טען קאָמיסאַריאַט איז געקומען די פרוי שרה העבט פון דרעווגאָווסקאַ 7 צוזאַמען מיט איהר 10-יעהריג יונגעל חיים חעכט און גע-בעטען אַרויסצורופען אַ דאָקטאָר, ווייל דאָס יונגעל איז פּלוצלינג קראַנק געוואָרען. מ'האָט אָבער נישט בעוויזען אַרויסצורופען קיין דאָקטאָר און דאָס קינד איז אויף די הענד פון דער מוטער געשטאָרבען.

קאָמוניקאַט.

היינט דינסטאָג ד. 17 יולי 6 אין אָוועט וועט אין לאָקאַל פון דער „מזרח-אַגענטור" (זאַכאָדניאַ 72) פאָרקומען אַן אויסערגעוועהנליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון זשורנאַליסטען סינדיקאַט. צוליב דער וויכטיגקייט פון דער פערזאַמלונג איז די אָנ-וועזענהייט פון די מיטגלידער זעהר נויטיג.

די פערוואַלטונג.

אַ טראַמוואַי אין פלאַמען.

(—) עהערנעכטען ביינאַכט האָט ביים רוג פיעטרקאָווער און נאַווראָט זיך אָנגעצונדען דער נאַכט-טראַמוואַי, וואָס קורסירט פון גייערס-מאַרק צום פּלאַץ-קאָשטשעלני.

צווישען די פּאַסאַזשירען, וועלכע האָבען געזעהען די גרויסשלאָגענדע פלאַמען פון די ביפאַרן איז אויסגעבראָכען אַ פּאַניק, וועלכע וואָלט געוויס געבראַכט צו אומגליקס-פאַלען, ווען נישט די קאַלט-בלוטיגקייט פון טראַמוואַי-פיהרער, וועלכער האָט תיכף אָפּגעשטעלט דעם טראַמוואַי און די פּאַסאַזשירען האָבען איהם איינציגוויז פע לאָזט.

די שרפה איז אויסגעבראָכען אַ דאַנק אַ קורץ-שלוס.

„פּועלי-אמוני-ישראל“ אין גייערס-ראַיאָן.

די רעליגיעזע אַרבייטער-אָרגאַניזאַציע „פּועלי אמוני ישראל“ פיהרט אַ טעטיגקייט אין נייערס-ראַיאָן.

ס'איז טעטיג יעדען אָוועגר אַ „שעור-ערב“ און יעדען שבת — אַ „שעור-שבת“, וואו עס ווערט געלערנט אין אַ פּאָפּולערער פאָרם דורך הרב א. ווערקצווייג.

ס'איז טעטיג אַ סעקרעטאַריאַט און אַ לעזע-זאַל. ס'ווערען געמאַכט פאָרבערייטונגען צו עפענען אַ ביבליאָטעק.

ס'זענען טעטיג אָוועגר-קורסען. אַ קורס יודיש פון פאָלגענדע למודים: די שפּראַך (לייענען און שרייבען), אָרטאָגראַפיע, סטיליסטיק און ליטעראַטור. ס'ווערען געמאַכט פאָרבערייטונגען צו עפענען קורסען פאַר העברעאיש און פּויליש. די קורסען ווערען געלייטעט דורך פּאָרזיצער פון דער אָרגאַניזאַציע ה' ל. שטשעקאַץ.

ס'ווערען אָפט איינגעאָרדענט פאָרלעזונגען אויף וויסענשאַפטליכע און אַקטועלע טעמעס, וואָס ציהען צו אַ גרעסערע צאָהל צוהערער. פּרעלעגענט — ה' ל. שטשעקאַץ. אַ בעזונדערען ערפאָלג האָבען די פּאָפּולערע רעליגיעז-וויסענשאַפטליכע פאָרלעזונגען פון הרב א. ווערקצווייג וואָס ווערען געהאַלטען יעדען שבת נאָכמיטאָג.

פערגאַנגענע וואָך איז פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע מיטגלידער-פערזאַמלונג אויף וועלכער ס'זענען געהאַלטען געוואָרען רעפעראַטען איבער דער פּא״י אידעאָלאָגיע און ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג פון פאָלגענדע פּערזאָן: ל. שטשעקאַץ — פּאָרזיצענדער, הרב א. ווערקצווייג, א. נ. ישמח, שאַלראַיעווסקי, גאָרלעוויטש, גראָסמאַן, — קאַסירער, בערלינער און פריים — סעקרעטאַר.

די אַרטיסטען פר. זעווקינאַ און ה' בירנבוים פאָרען אַוועק פון לאָדז

(—) די סימפּאַטישע און אינטעליגענטע אַרטיסטען פון היגען יודישען טעאַטער פרוי זעווקינא און ה' בירנבוים, האָבען פערענדיגט דעם סעזאָן און פאָהרען אַוועק פון לאָדז.

די צוויי דערמאָהנטע אַרטיסטען האָבען זיך דורך די 7 חדשים, וואָס זיי האָבען געשפּילט אין לאָדז, אויסגעצייכענט מיט זייער אינטעליגענץ ערנסט קייט און פערשטענדניש. זייער מיטווירקונג אין היגען יודישען טעאַטער, האָט זיך זעהר פּולט אָנגעזעהן, און זיי האָבען זיך גערעכענט פון די בעסטע אין דער טרופּע.

זעווקינא און בירנבוים צואַמען מיט'ן אַרטיסט צחיליך, זענען איצט אַנגאַזשירט געוואָרען אין דער טרופּע: מיט דער בעריהמטער סוברעטין בעטי קעניג, וועלכע וועט איצט אָרגאַניזירט און וועלכע וועט גאַסטראָלירען אין דער פּוילישער פּראָווינץ.

מיר ווינשען די סימפּאַטישע אַרטיסטען ערפאָלג

פון „פּאָפּולאַרני“.

די זעהר עפעקטפולע פאָרשטעלונגען פון פּאָפּולאַרני-טעאַטער, וועלכע קומען פאָר אויף דער פרישער לופט אין פּאַרק „ווענעציאַ“ ווערען בע-גייסטערט אויפגענומען און דריבער וועלען די פאָרשטעלונגען פון קראַשעווסקי'ס „תייזל הינטערן דאָרף“ געגעבען ווערען נאָך ביז היינטיגען שבת.

מעלדונג.

קאָמוניקאַט.

פּראָפ. פעראיין פון בעקלייד-אינדוסטריע-אַרב. אין פּוילען, אָפּטיילונג — לאָדז: קאָנסטאַנטינער 26.

אכטונג! דאַמען - מאַגאַזין-אַרבייטער מיטגלידער און נישט מיטגלידער!

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן עפענען זיך פון אַ שאַפּ ביי אונז אין שטאָט, קומט פאָר אַ רעגיסטראַציע פון דאַמען-מאַגאַזין-אַרבייטער פון 1, 2, 3, קאַטע-גאָריע יעדען טאָג פון 11 פריה ביז 1 מיטאָג אין דער פעראיינס-קאַנצעלאַריע.

מיטגלידער דאַרפען מיטברענגען די מיטגלידס-קאַרטען. 512 די פערוואַלטונג

אַכטונג, לעטניקעס

ווישניאָווא-גורא און קראַשעוו!

— דעם —

„נייעם פאָלקסבלאַט“

בעקומט איהר יעדען פריהמאָרגען פון 8 אַ זייגער אין דער ווילע בענדיטאָוויטש נעבען יאַניצקי פעלדשער ביים ציינגס ערקויפער ט. יאַמניק. איך טראָג אויך אָפּ אַ היים.

Dr. med H. NADEL

Piotrkowska 17, tel. 68-86

ספּעציאַליסט פון אינערליכע קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג.

טעלעגראַמען.

וויזוואָלעניע וועט שיצען די אינטערעסען פון אָרימען פויערטום און די קאָנסטיטוציאָנעלע אָרדנונג.

וואַרשע, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) זונטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון הויפּט-ראַט פון „וויזוואָלעניע“, אויף וועלכער ס'איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

דער ראַט פאָדערט אויף דעם סיים-קלוב פון „וויזוואָלעניע“ ווייטער צו פערטיידיגען די אינטערעסען פון אָרימען פויערטום; פערטיידיגען די רעפּובליקאַנישע אָרדנונג, דעם פּאַרלאַמענטאַריזם אויפ'ן באָדען פון דער איצטיגער קאָנסטיטוציע. דער אַריסטאָקראַט פון מאַרשאַל פּילסודסקי ווערט שאַרף געטאַדעלט.

ווייטער ווערט אין דער רעזאָלוציע געזאָגט, אַז דער הויפּט-ראַט פון דער וויזוואָלעניע פּערטיי דיגט איהרע דעפּוטאַטען געגען דעם פאָרוואורף פון מאַרשאַלעק פּילסודסקי.

צום סוף ווערט אין דער רעזאָלוציע געזאָגט, אַז דאָס אָרגאַניזירטע פּוילישע פאָלק וועט נישט דולדען קיין שום אַטענטאַט אויף דער קאָנסטיטוציאָנעלער אָרדנונג.

—:0:—

מאַנגעל אין ברויט

שוואַכט אָפּ די אַרבייט פון יודישע קאָלאָניסטען

מאָסקווע. (י.ט.א.) אויף דער זיצונג פון „אָרט-פּרעזידיום אין מאָסקווע איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז דער מאַנגעל אין ברויט, וואָס פיהלט זיך איצט זעהר שטאַרק צווישען דעם פויערטום אין אָדעסער ראַיאָן האָט אָפּגעשוואַכט די אַרבייט פון די יודישע קאָלאָניסטען אין יענעם ראַיאָן.

כאָטש די שטימונג צווישען די יודישע קאָלאָניסטען פון אָדעסער געגענד איז נישט קיין געדריקטע, ווייל דער „אָרט“ העלפט זיי דערווייל מיט מעהל און מיט שפּייז פאַר די פערד, פאַנ-רעסטווענען קומט איצט אויס זיך אָבצוזאָגען פון ענטוויקלען אין די קאָלאָניעס פון יענעם געגענד אינטענסיווע ווירטשאַפטען. די אָפּגעשוואַכטע בעפעל-קערונג און זייער אַרבייטס-פיה האַלטען נישט קענען דורכפיהרען די שווערע אַרבייטען, וואָס זענען נויטיג, כדי צו ענטוויקלען אַזעלכע ווירטשאַפטען.

אויף דער זעלבער זיצונג האָט דער בעפול-מעכטיגטער פון „אָרט, י. צענעלניצקי מיטגעטיילט, אַז אַ יודישע אַגראָנאָמישע שול וועט געגרינדעט ווערען אין אָדעסער ראַיאָן פאַר די קינדער פון די קאָלאָניסטען, און אַז אין פערזאָאָיסקער קרייז האָט די רעגירונג אָפּגעגעבען פאַר די יודישע איבערוואַנדערער נייע 1500 העקטאַר לאַנד פאַר 140 פאַמיליעס.

ערד-ציטערניש אין סמירנע.

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, 16. (ספּ. טעל.). פון סמירנע טיילט מען מיט, אַז אין שטאָדט און אין דער אומגעגענד האָט מען געפיהלט שטאַרקע ערד-אויפטרייסלונגען. עטליכע צעהנדליגע הייזער זענען איינגעפאַלען. איין פּערזאָן איז אומגעקומען און עטליכע צענדליגע זענען פערוואונדעט.

25 טויז. יודען אין בודאַפּעשט

ווילען נישט צאָהלען קיין קהלה-שטייערן.

בודאַפּעשט. (י.ט.א.) די יודישע קהלה אין בודאַפּעשט לעבט איבער זייט אַ לענגערע צייט אַ שווערען פינאַנציעלען קריזיס. ווי עס ווערט איצט פעסטגעשטעלט ענטזאַגען זיך העכער 25.000 מיטגלידער פון דער בודאַפּעשטער קהלה צו צאָהלען די געהעריגע קהלה-שטייערען, צוליב וואָס עס איז ענטשטאַנען אַ יעהרליכער דעפיציט אין דער הויך פון 400.000 פענגאָס. די קהלה איז געווען דעריבער געצוואונגען צו רעדוצירען 40 בעאַמטע און קירצען דעם בודושעט פון שול-וועזען. די לעהרער פון די קהלה-שולען בעקומען לעכערליך קליינע שכירות, און צוליב דעם קומט צו קאָנפליקטען מיט דער קהלה-פערוואַלטונג.

אומגעלומפּערטע בלבולים פון די דייטשע פעלקישע

בערלין, 16. (יט״א טעלעגראַפיש). דער לייב-אָרגאַן פון די פעלקישע „דייטשע וואָכענשוי“ ברענגט אַן אומגעלומפּערטע אַנטיסעמיטישע מעלדונג, אַז די בני-ברית-לאָזשען צוזאַמען מיט אַנדערע מאַסאָנישע פעראיינען, האָבען אָבגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ אין מאַריענבאַד, אויף וועלכער ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו ערמאָרדען דעם גענעראַל לודענדאָרף.

די דעמאָקראַטישע דייטשע פּרעסע טרעט שאַרף אַרויס געגען דע דאָזיגער אַנטיסעמיטישער העצע.

אַפּאַטאָשו אָנגעקומען קיין כאַרקאָוו.

מאָסקווא, 16 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) קיין כאַרקאָוו איז אָנגעקומען פון פּוילען דער שריפטשטעלער יוסף אָפּאַטאָשו.

פּראָווינץ-מעשה׳לעך

ר׳ טעוועל מיט זיין יונג-ווייבעל.

ר׳ טעוועלע פון יאַוואָרניק האָט ליב צו בעגראָבען ווייבער. אַ ווייב, זאָגט ר׳ טעוועלע, איז נישט צו גלייכען, ווי אַ פּאָר שטיוועל, מען געהט זיי אַזוי לאַנג, ביז די אָפּצאַסען זענען גאַנץ, ביז די פּשיטעס פּלאַצען נישט, טאָמער ווערען די אָפּצאַסען אויסגעדרעהט און די פּשיטעס צוריסען, זאָגט ר׳ טעוועלע, דערמאָלט העלפט אפילו נישט קיין „פּאָראַניע“ צו פראַנץ-יאָזעפ'ן — מען מוז זיך קויפען אַ פּאָר נייע.

צוויי ווייבער האָט ר׳ טעוועלע בעגראָבען און חתונה-געהאַט מיט אַ דריטע, אַ יונג-ווייבעל.

אַהיימגעקומען מיט אַ יונג-ווייבעל, בלוט און מילך, איז טעוועלע אויף דער עלטער געוואָרען אַ פּאַצעט, אַרומגעשווירען זיך דאָס בערדעל, אַלע טאָג געטראָגען די שבת׳דיגע הויזען און אָפט אויסגעשמירט זיך די שטיוועל — הקצור פון טעוועלען האָט געבלישטשעט און געפינקעלט אַזוי, אַז אַלע שכנים האָבען איהם מקנא-געווען מיט דעם נייעם ווייבעל און האָבען צווישען זיך געשמועסט:

— אָבער, העט, ווי טעוועלע האָט זיך דאָס אויפגעפרישט זיינע פאַר יאָהר! — ווי אַן אַלטע גריסקע, וואָס מען ריטשט אין אויווען אַריין.

און די שכנות׳דיגע ווייבלעך האָבען זיך געהאַלטען אין גרויסען:

— וואָס רעדן? — אַ ווייב שטעלט אויף די פּיס און וואַרפט פון די פיס — אַל יאָ ווייב!

צופרידען זענען נאָר נישט געווען טעוועלעס קינדער פון די ערשטע צוויי ווייבער מחמת יעס, וואָס סך-הכל איז טעוועלע קיין גרויסער נגיד נישט געווען, אויף דער כאַטקע, וואָס טעוועלע האָט געהאַט אין יאַוואָרניק זענען שוין געווען פון די ערשטע צוויי ווייבער אָנגעפער טוץ יורשים און יעצט האָט זיך ערשט טעוועלע געברענגט אַ פריש, יונג-ווייבעל, וואָס וועט ווידער מוכה זיין די וועלט מיט אַ פּאָר מענשעלעך טאָ וואָס וועט בלייבען פון דער ירושה:— אַ מאַן — אַ מכה און כל-ישראל אַ בלעטער׳ל!...

אַזוי האָבען זיך געטראַכט די קינדער און כדי אויסצומיידען ווייטערדיגע יורשים, האָבען זיי דעם אַלטען אָנגעהויבען צו פער׳מיאוסען דאָס ווייבעל, אַזוי לאַנג און אַזוי בריים, ביז טעוועלען איז די היים פער׳מיאוסט געוואָרען און איז צו גאַנצע נעכט געזעסען ביי שכנים און געשפּילט אין קאָרטען.

דאָס יונגע ווייבעל איז געביך געלעגען צו האַלבע נעכט און געוויינט אויף איהר ביטערען גורל, ביז מיט איינמאָל, האָט זי זיך מישב געזוען, איינמאָל פאַר אַלעמאָל, דעם אַלטען נישט צו עפענען די טיר, אַז ער וועט שפּעט ביינאַכט אַהיימקומען.

און אַזוי איז טאַקי געווען: פאַר צוויי וואָכען מיטוואָך, בעת טעוועלע איז פאַרטאָג אַהיימגעקומען פון קאָרטען-שפּילען און האָט אָנגעקלאַפּט אין טיר:

— מאַך אויף! האָט איהם דאָס ווייבעל דורכ׳ן שליסעל-לאָך אָפּגעענטפערט:

— אַ מכה, וועל איך דיר עפענען!

— וואָס? האָט זיך טעוועלע געוויצעלט אויף יענער זייט טיר, דו ביזט נאָר אַ דאָקטאָר, וואָס עפענט מכות?

דאָס ווייבעל אָבער האָט באין אופן נישט געוואָלט עפענען, ביז טעוועלע האָט די טיר אויפגעבראָכען, דעם ווייבעל דעם קאָפּ צושלאָגען און מען האָט איהר געמוזט אָפּפיהרען אין שפּיטאָל.

יעצט, ווי מ'שמועסט זענען אַלע צררים צופרידען, אי די יורשים, אי טעוועלע, וואָס האָט אַן׳אויסזיכט בקרוב צו בענייען אַ פרישע פאַר „שטיוועל“.

קאָנסטאַנטין.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען- און קינסטליכע נערג-זון. נעמט אָן אין דער לעשניצע זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 5—8 נאָכמיטאָג.

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האָר און װענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, לייזיי און ראָק, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 12 ביז 3 נאָכט. און פון 6 ביז 9 אין אָווענד

Lekarz-dentysta

P. Żytnicka-Kahanowa

POWRÓCIŁA

KONSTANTYNOWSKA 9, tel. 33-53

וויכטיג פאַר די לעטניקעס פון

אַלעקסאַנדער

און אומגעגענד!

ביי מיר בעקומט מען יעדען טאָג 9 אַ זייגער פריה דעם „נייעם פאָלקסבלאַט“

פּלאַס, לוטאָמירסקאַ 22.

Dr. RACHELA LEWI

ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען

פאַנסקאַ 24, טעל. 42-72

נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַץ

פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט

אַנאַליזען פון קאַל, אורין, בלוט א. א. וו. אורין-אַנאַליז — 4 זל.

די „גאוני ישראל“

איז אַ גאַנץ נייער אויפלאַגע

איז צו בעקומען אין אַדמ. „נייער פאָלקסבלאַט“

צום פּרייז פון 60 גראָשען.

פרויען, וועלכע הייראטען נישט.

ווייל זיי האבען זיך דערוואוסט פון די פעהלערן וואס מ'טרעפט ביי מענער

וואס פארא פעהלערן זענען דאס? — מענער ווידער, וועלכע הייראטען נישט, ווייל זיי האבען דערקענט די חסרונות פון די מעהרסטע פרויען. — אינטערעסאנטע פאקטען און אינטערעסאנטע געדאנקען.

אויף דער פראגע: „פארוואס זענען פאראן מענער און פרויען אין א גרויסער צאהל, וועלכע איילען זיך נישט אזוי חתונה צו האבען ווי אמאל?" האט מען געגעבען פערשידענע ענטפערס. דער פאפולערסטער ענטפער איז געווען דער, אז היינט־צו־טאג איז שווער צו מאכען א לעבען, ווייל דער היינטיגער לעבען פאדערט זעהר א סך, און דעריבער ווילען זיך מאנכע מענער נישט פערבונדען מיט אזא יאך. דאס איז וועגען מענער. וועגען פרויען, ווידער, האט מען אזוי געזאגט: „די היינטיגע פרוי איז געבילדעטער ווי די אמאליגע. זי האט א סך אינטערעסע זאין לעבען, זי וויל מעהר נישט זיין פערשקלאפט אין דער קיך, און זי וויל דעריבער נישט נעהמען אויף זיך קיין פאמיליען־זארג".

אין די דאזיגע צוויי ענטפערס איז געווים פאראן א סך אמת. אבער נאך נישט דער גאנצער אמת. פאראן נאך אורזאכען אין לעבען, צוליב וועלכע מאנכע פרויען און מענער האלטען זיך אפ פון געהן הייראטען. אט ברענגט ארויס א אמעריקאנער שרייבערין נאך אנ'אנדער אורזאך. זי זאגט אזוי: אמאל איז די פרויען־וועלט געווען שטארק אפגעטיילט פון דער מענער־וועלט. מענער האבען זיך געהאט זייער פלאץ אין שוהל, אין דער קירכע, אין די חברות, און פרויען פלעגען אלע מאל זיין אין א בעזונדער ווינקעל. דאס איז געווען מיט פערהייראטע. אונפערהייראטע, ווידער, פלעגען זיך אויך זעהר זעלטען צוזאמענטרעפען. די בחורים פלעגען געהן בעזונדער און די מיידלעך בעזונדער. מען האט איינער דעם צווייטען נישט געקענט. די מיידעל האט נישט געוואוסט דעם כאראקטער פון מאן, דער מאן האט נישט געוואוסט דעם כאראקטער פון דער פרוי. דעריבער פלעגט א מיידעל טראכטען פון א ריטער, און דער מאן פלעגט טראכטען פון א בת־מלכה. זי, דאס פערטרוימטע מיידעל, האט גאר נישט געוואוסט, אז דער וואונדערליכער ריטער איהרער איז נישט מעהר ווי א קארטען־שפילער און א שארלאטאן; זי האט נישט געוואוסט, אז דער אויסגעטרוימטער בעשערטער איהרער איז גאר א מענש מיט א שלעכטען כאראקטער. זי האט קיין געלעגענהייט נישט געהאט דאס אויסצוגעפינען. מען האט זיך ווייניג־וואס געטראפען א הוץ פרייטאג־צו־נאכטס אין שאטען פון דעם שטעטעלשען בוים. אבער אז מע זיצט אין שאטען, זעהט מען סיי ווי ווייניג. זיי האבען זיך צוזאמענגעטראפען בלויז אין געהיימע ליבעס־געסלעך, אבער נישט אין לעבען.

ער, ווידער, דער פערחלומ'טער בחור, האט נישט געקענט זיין געליבטע. ער האט נישט געוואוסט וואס פאר א כאראקטער זי האט, צי זי איז א ווייכהארציגע צי א בייזע, צי זי איז א גוטע אדער א שלעכטע.

דעריבער, ווייל מיידעל־און־בחור האבען זיך ווייניג געקענט און האבען איינער וועגען צווייטען געהאט בלויז ליכטיגע חלומות, פלעגט מען זיך איילען חתונה צו האבען. ערשט נאך דער חתונה געפינט ער אויס, אז זי איז אנ'ארורה, און זי געפינט אויס, אז ער איז א פאסקודניאק. היינטיגע צייטען אבער קענען די פרויען בעסער די מענער, און די מענער קענען בעסער די פרויען. מען טרעפט זיך נישט נאר אין ליבע, נאר אויך אין לעבען. מען טרעפט זיך צוזאמען נישט נאר אונטער דעם שטעטעלדישען געדיכטען בוים, נאר מען טרעפט זיך אויך אין שאפ, אין פאבריק, אין דער יוניאן, אין דעם טאנץ־זאל, אין גאס. די פרוי האט היינט צ וטאג בעקומען א צוטריט צו יענע פלעצער, און צ ויענע פאכען, וואו א פרוי פלעגט אמאל קיין מאל נישט זיין. דעריבער האט היינט א פרוי די געלעגענהייט צו קענען די מענער, צו וויסען זייערע מעלות און צ וויסען אויך זייערע חסרונות. אנשטאט קליינשטעטלשע חלומות האט זי איצט פאר זיך פאקטען פון לעבען. אזוי איז אויך מיט דעם מאן. ער קען בעסער די פרוי.

עס זענען דעריבער, זאגט ווייטער די שרייבערין, היינט צ וטאג פאראן אזויגע פרויען, וועלכע איילען זיך נישט צ והייראטען, ווייל זיי האבען דערקענט די חסרונות וואס מען געפינט ביי די מעהרסטע מענער. איך האב א פריינדין, זאגט ווייטער די שרייבערין, וואס איז שוין אלט 36 יאהר און האט דאך נישט געהייראט, כאטש זי איז אנ' אינטעליגענטע און שעהנע פרוי. זי האט מיר אמאל אזוי געזאגט: „עס לוינט זיך נישט צ והייראטען. דער דורכשניטליכער מאן איז זעהר זעלבסטגייציג. אלץ קומט איהם און דער פרוי קומט גאר נישט. ער דארף אומעטום ארויסגעהן, ער דארף האבען פערגעניגען, אבער נייט די פרוי. ער מיינט, אז בלויז ער ארבייט שווער און די פרוי, וואס רוימט, ריינינט, קאכט און הארעוועט די קינדער, געהט ארום ליידיג און לויז.

מענער, ווידער, זענען געוועהנליך זעהר זעלבסטהערשעריש. און אפילו אינטעליגענטע מענער ווילען נישט נאכגעבען פון זייערע אמאליגע געוואוינהייטען צו הערשען איבער דער פרוי. זיי גיבען ארויס בעפעהלען, אזוי ווי זיי וואלטען געווען קעניגען און די פרוי מוז זיי פאלגען. א נישט קעהרט זיך די וועלט. זיי זעצען זיך צום טיש ביים עסען מיט אזא מינע, אזוי ווי זיי וואלטען געווען די פריצים און די [illegible] וואלטען געווען די דינסטען.

מענער זענען זעהר פערשווענדעריש אליין, אבער זיי ווילען אז די פרוי זאל זיין קארג. דער מאן שפילט אין קארטען און פערשפילט א סך געלד, אבער אז די פרוי גיט [illegible] אויס א גילדען ווערט א קריגעריי אין הויז. די פרוי טאר אפילו קיין צדקה נישט געבען. אזוינע זאכען קען מען טרעפען אפילו ביי אינטעליגענטע מענער. ביי נישט אינטעליגענטע מענער איז דאס נאך ערגער. דער מאן האט אל קראס געפיהל, אז ער גיט דער פרוי געלד אומזיסט און אומנישט, און אז ער טוט איהר א טובה, אז ער גיט איהר עסען.

דאס זענען, אלץ פעהלערן, האט מיין פריינדינע געזאגט, צו מיר, וואס איך האב בעמערקט אין אלגעמיין ביי מענער. דאן ווידער זענען פאראן פעהלערן וואס אייגענע מענער בעווייזען. ארום און ארום איז די הייראט נישט קיין גוטע זאך. דעריבער האב איך בעשלאסען נישט צו הייראטען".

פרויען האבען אין די לעצטע יאהרען געהאט די געלעגענהייט גרינדליך צו שטודירען און בעסער צו דערקענען די מענער־וועלט. דעריבער האלטען זיך א סך אפ פון הייראטען.

ווי עס שיינט, שרייבט ווייטער די אמעריקאנער שרייבערין, גילט די זעלבע זאך אויך ביי מענער. אויך פרויען בעזיצען געוויסע פעהלערן, און מענער האלטען זיך אויך אפ צוליב דעם פון הייראטען. א'ן געשלעכט האט גענומען מורא האבען פאר דעם צווייטען.

מענער, ענדיגט די שרייבערין איהר ארטיקעל, וועלען מוזען אוועקווארפען זייערע אמאליגע געוואוינהייטען, פרויען ווידער, וועלען מוזען אוועקווארפען אויך זייערע פעהלערן. דאן וועט זיך ווידער אמאל בעמערקען אנ'איילעניש צו געהן צו דער חופה.

וואס עס זענען די הויפט־פעהלערן ביי דער פרוי, זאגט זי נישט דערווייל. ווארום נאך אלעמען איז זי דאך אליין א פרוי, און זי וויל דאס אביסעל פערשווייגען. אפשר איז שוין דאס אליין אויך א פעהלער?...

די פרוי אלס שולדיגע

אין די טראגעדיעס און זעלבסטמארדן פון די יוד. פאמיליעס אין פוילען.

(ענדע פון דער 3־טער זייט).

האט זיין משומדת, שטארק ליב געהאט... אבער עפעס אנ'אור־אינסטינקט האט זיך אויפגעכאפט אין דער פערנעפעלטער נשמה פון דעם אונוויסענדן, פראווינציעל יודיש מיידעל, אנ'אינסטינקט פון דורות, און זי האט מעהר נישט געקאנט אויסהאלטען די יסורים פון איהר שמד, פון איהר ענטלויפען מיט'ן מענשען פון פרעמדען שטאם, דער קריסט האט דאס נישט געקענט בעגרייפען און ער איז געווען שרעקליך דערשלאגען און פערוועהטאגט, ווען ער איז איינמאל געקומען אהיים און האט געטראפען די שטוב ליידיג.

וואס האט דער קריסט געקאנט פערשטעהן פון דעם? ער האט די פרוי שרעקליך ליב געהאט און א פערצווייפעלטער איז ער געקומען קיין ווארשא, — אהין, וואו די פרוי איז ענטלאפען פון איהם, ער האט געבלאנדזשעט איבער דער שטאט, אומעטום זי ארומגעזוכט און, אז ער האט זי געפונען — איז זי געווען נישט צו דערקענען. זי האט געזאגט, אז זי איז געווען אין ראבינאט, אז זי ווערט צוריק א יודיש קינד, אז ער מעג פערגעסען אן איהר — זי איז שוין אנ'אנדערע...

— וואס פעהלט דיר ביי מיר? — האט ער געפרעגט.

זי האט געענטפערט — און אין איהר ניט ענטפערען איז געלעגען א תהום, — דער תהום צווישען ראסען. וואס שטעהען זיך דורות־לאנג געגענאיבער.

דער סוף איז געווען, אז דער קריסט איז בעגאנגען זעלבסטמארד. איינמאל האט מען איהם אפגעראטעוועט, די טעג אבער האט ער זיך דערשאסען אויף דער שוועל פון א גרויס ווארשאווער קאפע־הויז און ער איז געפאלען טויט.

איך האב מיך אפגעשטעלט אויף אט דעם שטיקעל „כראניק", ווייל זעהר און זעהר זעלטען פאסירט אזוי, אז די ראלען זאלען זיך בייטען און אז עס זאל זיך בכלל ווייזען אזא תהום צווישען דער פסיכיק פון דער פויליש־יודישער פרוי און דעם גוי'אישען מאן. געוועהנליך איז פאראן אויב ניטא א תהום, איז אלענפאלס א שטארקער אונטערשיד צווישען דער פסיכיק פון דער יודישער פרוי און — איהר יודישען מאן, דעם אייביג־פערזארגטען בעל־פרנסה...

— איך האב געזאגט, אז דער פסיכישער אונטערשיד צווישען מאן און פרוי אין יודישען פוילען האט זיין טראדיציע, ווער ווייסט עס נישט, אז די יודישע פרוי אין פוילען איז פון אייביג אן א ווילדע בלום? געוואקסען איז זי, איינזאם און שטאלץ אן א זייט פון יודישען לעבען, און ווייל דער יוד האט קיין שכל נישט געהאט צו געבען איהר פיהלען זיין אייגענע יודישע שעהנקייט — האט זי אייגענע טאטע מאמע געהאלטען פאר מיאוס און פערוואהרלאזט, האט זי אייביג ארויסגעקוקט דרויסען, כדי בגנבה בעוואונדערט צו ווערען דורך א פרעמד אויג...

פון איהר טאטענס ארימער קרעטשמע איז זי אפט געלאפען צו דער פרעמדער חתונה, און אט דאס פסיכישע וועלען ענטלויפען איז געבליבען אין איהר בלוט־און־פלייש ביז איצט.

און זי איז נישט שולדיג. פרץ, דער ערשטער געניאלער ארויספיהלער און בעזינגער פון דער פויליש־יודישער פרוי, האט דאס וואונדערליך פערשטאנען. אין זיין נאוועלע, וואס שילדערט א פויליש־יודישע משומדת („די פערשטויסענע"), שטעלט די „פערשטויסענע" א פראגע, וואס קלינגט ווי א פארוואורף דעם אמאליגען און היינטיגען פוילישען יודענטום, אלע זיינע דורות:

„פארוואס? פארוואס האט איהר מיר קיינמאל אייער שעהנקייט נישט געוויזען, אייער בלוטיגע יודישע שעהנקייט?"

———:O:———

דאקומענטען פון פיין און שאנד

(פון דעם נאהענטען עבר).

פון ה. אבראמאוויטש.

דעם 6־טען דעקאבר פון זעלביגען יאהר געפינען מיר שוין פעראָרדנונגען וועגען נעמען פון דער יודישער בעפעלקערונג ערוב'ניקעס. „דער הויפט־קאמאנדיר (ניקאלאי ניקאלאיעוויטש?)) — שטעהט אין בעפעהל פון שטאב פון נאוואגעארגיעווסקער פעסטונג — האט געהייסען ביים פערנעהמען בעזעצטע פונקטען נעהמען פון יודען ערוב'ניקעס, וואהרענדיג די איינוואוינער (אלוא אלע! ה. א.), אז אין פאל פון א וועלכען עס איז פערראט פון ועמען עס איז פון די ארטיגע איינוואוינער — וועלען די ערוב'ניקעס דערשאסען ווערען".

מיר זעהען, אז ווען עמיצער (אפילו נישט קיין יוד) זאל זיך מיט וואס עס איז פערשולדיגען (און ווי די „בעשולדיגונגען" ווערען געשאפען אין דער הייסער מלחמה־צייט — איז דאך גאנץ גוט בעוואוסט) — דארפען די ערוב'ניקעס בעצאהלען מיט זייער לעבען.

דער בעפעהל פעררופט זיך אויף די דייטשע צייטונגען, וועלכע האבען כלומרשט געשריבען, אז אין פערזאן פון די יודען האבען די דייטשען זיכערע בעלי־ברית.

אין א טעלעגראמע פון שטאב פון דער דריטער ארמיי דעם 25 פעברואר 1915 ווערט איבערגע'חזר'ט, אז צו דער אויפקלערונג פון דער פראגע פון ארויסזעצען יודען אהן אונטערשיד פון געשלעכט, עלטער פון קריגס־ראיאן — האט דער קאמאנדיר פעראָרדענט אנווענדען דעם מאסמיטעל, אונאפהענגיג פון דעם, צי מען געהט פאראויס צי צוריק, עס דארף תיכף די יודישע בעפעלקערונג ארויסגעזעצט ווערען אין זייט (?) פון שונא... נעהמען ערוב'ניקעס, איבערהויפט פון יודען, וואהרענדיג, אז אין פאל פון אונזער אפטרעטען און אריינטרעטען פון שונא וועט פאר יעדען טויט־געשטראפטען דורך די עסטרייכער פון אונזערע מיטפיהלער — טויט־געשטראפט ווערען 2 ערוב'ניקעס".

גענעראל רוזסקי דעפעשירט דעם 26 און 27 יאנואר 1915 דעם פלאצקער גובערנאטאר: „ארויסזעצען אלע יודען פון פלאצקער גובערניע... דער ציל פון דער פעראָרדנונג איז צו שטערען דעם שפיאנאזש".

אין אפריל 1915 (דער דאקומענט האט נישט קיין דאטע) — ווארפט זיך אפילו דורך א פעראָרדנונג פון דער הויפט־קאמאנדא, אז די צוואנגס־ארויסזעצונג אין גאליציען פון דער ציווילער בעפעלקערונג זאל מעהר נישט אנגעווענדעט ווערען. וועגען די גאליצישע יודען ווערט רעקאמענדירט „נישט דערלאזען זיי אין אונזערע גרעניצען. די, וואס האבען זיך שוין דורכגעקראגען קיין רוסלאנד לויט מעגליכקייט אומקעהרען צוריק קיין גאליציען איצט ביי דער עסטרייכישער גרעניץ געפינען זיך גאנצע „טאבארעם" פון יודען, וועלכע זענען פריהער ארויסגעזעצט געווארען פון די מיליטערישע גאליצישע ראיאנען און נישט אריינגעלאזען קיין רוסלאנד". דער בעפעהל הייסט ביים אפטרעטען פון די רוסישע חילות „נישט רעוואקירען" די דאזיגע „נעסטען" און אנגעהמען אלע ענערגישע מיטלען ביז בענוצען געוואלד (קראפט) כדי דורכשטופען זיי צו דער ליניע פון שונא".

אין מאנאט מאי פון יאהר 1915 איז בנוגע די מאסען־גרושים געווען א וואקעלדיגע פראקטיק. מען האט שארף פראטעסטירט אין אויסלאנד און אין רוסלאנד גופא זענען אפילו די מיניסטארען געווען געגען דעם, ווייל מען האט נישט געוואוסט, וואס צו טון מיט די מאסען ארויסגעטריבענע. אפזאגען זיך אבער האט יאנושקעוויטש מיט זיין שעף דעם גרויספירשט ניקאלאי פון אזא סאדיסטישען מיטעל פון אומברענגען די יודישע בעפעלקערונג נישט געקענט מיט אמאל. דערפאר געפינען מיר אין דעמזעלבען חודש דעם גרויסען גירוש־קאוונע. די ארויסזעצונג פון גריווע (נעבען דינאבורג), פון נמירע (סובאלקער גוב.) און אנדערע ערטער. אין דער זעלבער צייט טרעפען מיר אבער אויך בעפעהלען, אז „צוליב די גרויסע שוועריגקייטען פון די מאסען־ארויסזעצונגען פון יודען" זאל מען אפשטעלען דעם מאסמיטעל און נעהמען ערוב'ניקעס.

די ארויסגעזעצטע ווילקאמירער איינוואוינער ווענדען זיך מיט א „טאפיר" צום קאמאנדיר פון צפון־מערב'דיגער ארמיי, וועלכער האט זיי דערלויבט זיך אומצוקעהרען צוריק. צושטעלענדיג ערוב־ניקעס—אז „די פאדערונג שטעמפעלט מיט פערראט א גאנץ פאלק. ביי וועלכע די רעליגיע פערהאסט פערראט בנוגע דעם פאטערלאנד". „מיר זענען בעליידיגט אין אונזערע פאטריאטישע געפיהלען מיט פאדערן ערוב'ניקעס און איינע טרייע אונטערטאנער וועמענס זיהן און ברידער קעמפען פארן כבוד און רוהם פון רוסלאנד". זיי בעטען מיט טרעהרען רחמנות צו האבען אויף זיי, אראפנעהמען די פאדערונג פון ערוב'ניקעס. „שטראפט יעדען פון אונז, אויב ער וועט זיין שולדיג מיט דער גאנצער שטרענגקייט פון די געזעצען, נאר צווינגט אונז נישט צו נויטען אונשולדיגע מיטגלידער זיך אונטערווארפען א געפאהר, וואס זיי דראהט מצד די שונאי ישראל".

די ביטע האט קענטיג ווייניג געריהרט די גענעראלען, מחמת מיר געפינען שפעטערדיגע בעפעהלען, וואו עס ווערען דורכאויס געפאדערט ערוב'ניקעס מיט א התראה, אז „אין פאל פון פערראט פון דער יודישער בעפעלקערונג — וועלען די ערוב'ניקעס (נישט קיין רעגירונגס־רבנים און רייכע יודען) ווערען אויפגעהאנגען". (פון בעפעהל צו דער קורלענדער פאליציי אויפ'ן סמך פון פעראָרדנונג פון אויבער־קאמאנדיר ניקאלאי ניקאלאיעוויטש).

גאנץ בעזונדער דארף אפגעמערקט ווערען די בעריהמטע העצע מיט מעשה קוזש (קאוונער גוב.) וועלכע האט אויפגערייסעלט רוסלאנד און געווארען א געגענשטאנד פאר א ספעציעלער אויספארשונג מצד די רוסישע מיטגלידער פון [illegible] דומע, צווישען זיי דער שפעטערדיגער פרעמיער קערענסקי.

דעם 30־טען אפריל 12 א זייגער ביי טאג האט דער קארפוס־קאמאנדיר געהייסען מיטטיילען אלעמען, ביז'ן לעצטען סאלדאט, וועגען דער געשעהעניש אין דער נאכט פון 27־טען אויפ'ן 28־טען אפריל 1915 יאהר.

„אויספיהרענדיג די געשטעלטע אויפגאבע. האט דער פיאטאגארסקער פאלק פערנומען דעם דארף קוזשי. פון די בעווייזען פון ד יאנטיילנעהמער איז געווארען קלאר, אז ביז'ן אנקומען פון אונזערע מיליטער־טיילען אין דעם דארף — האבען יודען בעהאלטען אין די קעלערס דייטשע סאלדאטען, און לויט א סיגנאל־שאס האט זיך דאס שטעטעל קוזשי פאלער אנגעצונדען אין עטליכע ערטער מיטאמאל, און די בעהאלטענע דייטשען האבען זיך א ווארף געטון צו דעם הויז, וואס איז געווען פערנומען מיט'ן קאמאנדיר פון פיאטיגארער פאלק. גלייכצייטיג האט זיך אנגעהויבען דער אנגריף פון שונא (2 באטאליאנען), וועלכע האבען, פערניכטענדיג אונזערע פערצוימונגען, א [illegible] זיך אויף דעם דארף. ווען דאס הויז פון פאלקאווניק האט זיך אנגעצונדען — איז ער ארויסגעשפרונגען דורכ'ן פענסטער און דערהרג'עט געווארען, וועלענדיג פריהער ראטעווען די פאהן".

נאכ'ן בעשרייבען פון א גרויזאמקייט, וועלכע די דייטשען זענען בעגאנגען, ענדיגט דער בעפעהל מיט די ווערטער:

„זאל דאס אלץ דינען פאר א דערמאהנונג, אז מיר האבען פאר זיך א בארבארישען שונא... אלע פון ערשטען ביז'ן לעצטען דארפען פעסט געדענקען דעם פערראט"....

די מעשה קוזשי האט געדינט פאר אלע יודען־העצער אלס אנ'אויסגעצייכנעטער מאטעריאל אויף צו בעשטעטיגען, אז יודען זענען פעררעטער און שפיאנען, און דער בלבול איז אלזייטיג אויסגענוצט געווארען סיי אין דער ארמיי, סיי אין דער אנטיסעמיטישער פרעסע.

אינטערעסאנטער פון אל קאיו, ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, אז די גאנצע מעשה קוזשי איז א פולשטענדיגער ליגען. ווי עס האבען פעסטגעשטעלט די מיטגלידער פון דומע מיט קערענסקין בראש. די יודען האט זי אבער פערשאפט צרות אן א שיעור.

עס איז כדאי צו פערנאטירען די פעראָרדנונג פון מיישאגאלער אוריאדניק פון 30־טען יולי (1915) „איך בעט אלע פליטים, וועלכע האבען זיך בעזעצט אין מיישאגאלער ראיאן, ארויסקלויבען זיך 12 א זייגער דעם 31־טען יולי, בהסכם מיט די בעטרעפענדע פעראָרדנונגען, אין געגענפאל וועלען אלע ארויסגעטריבען ווערען מיט צוואנגס־מיטלען און וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראנטווארטליכקייט לויט קריגס־צייט".

דער בעפולמעכטיגטער פון יודישען הילפס־קאמיטעט האט טעלעגראפירט דעם ווילנער גובערנאטאר און שעף פון דווינסקער מיליטער־קרייז פירשט טומאנאוו. דערביי האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער האט וועגען דעם נישט געהאט קיין שום אהנונג, און אז דער אוריאדניק האט דאס געטון בלויז לויט דער פעראָרדנונג פון מיישאגאלער עטאפען־קאמענדאנט. דעם זעלביגען טאג האט מען די פעראָרדנונג אפגערופען.

(ענדע קומט).

פערפירט א יודיש פרײלײן צום שמד.

לעבט מיט איהר א יאהר צײט און טראכט אויס אויף איהר א בלבול.

פון גראדנע שרײבט מען:

אין ראקשיץ און די ארומיגע שטעטלעך װערט איצט זײער פיל דערצעהלט װעגען א סענסאציאנע לער שמד־געשיכטע. װאס האט זיך פערענדיגט מיט א פראצעס, בעת װעלכען דער פערפיהרער איז מיאוס דורכגעפאלען און איז אריינגעפאלען אין טורמע.

די געשיכטע איז אזא:

מיט אנ׳אנדערהאלבען יאהר צוריק איז אין א דארף בײ ראקשיץ פארגעקומען א שמד־געשיכ־טע בײ דער יודישער משפחה לעװינסקי.

די 20־יאהריגע טאכטער פון די לעװינסקי׳ס, די שײנע שרה׳לע, האט זיך פערליבט אין יונגען רײכען דארפישען קריסט װישקעװיטש.

װישקעװיטש פלעגט זיך כסדר טרעפען מיט דער שײנער שרה׳לע און ער האט כסדר איהר צו־געערדט, זי זאל זיך שמד׳ן און רעמאלט װעט ער מיט איהר חתונה האבען און זײ װעלען פײרע לעבען גליקליך און צופרידען.

שרה׳לע האט זיך נעלאזט איבעררעדען און אין שעהנעם פריהמארגען האט זי פערלאזען איהרע עלטערען און איז אװעק װאוינען צו װישקע־װיטש׳ן.

און א קורצער צײט ארום האט זיך טאקע שרה׳לע אפגע׳שמד׳ט. איהרע עלטערן האבען גע־ריסען איבער איהר קריעה.

און דא הויבט זיך אן די רעכטע געשיכטע: װישקעװיטש האט נאכ׳ן שמד כסדר אפגע־שלעפט מיט דער חתונה.

אויף די פאדערונגען פון דער גע׳שמד׳טער, אז ער זאל מיט איהר װאס גיכער אפיציעל חתונה האבען, האט ער כסדר געפונען תירוצים און די חתונה איז אלץ אפגעשלעפט געװארען.

דערװײל האט די משומדת׳טע בעמערקט, אז ס׳האט זיך אינגאנצען געביטען װישקעװיטש׳עס בע־ציהונג צו איהר און ער האט אלץ מעהר אנגע־הויבען פערברענגען מיט די דארפישע שיקסעם.

אזױ איז אװעק א יאהר צײט, װישקעװיטשעס בעציהונגען צו שרה׳לען זענען װאס װײטער אלץ געװארען ערגער און ערגער, װעגען חתונה האבען מיט איהר האט שױן װישקעװיטש מעהר נישט געקלערט, שרה׳לע האט זיך געפיהלט פעראומ־גליקליכט.

װישקעװיטש האט אבער אינגאנצען בעשלאסען אפצוטשעפען זיך פון דער גע׳שמד׳טער און אין א שײנעם פריהמארגען האט ער זי ארויסגעטריבען אהן צערעמאניעס פון זײן שטוב, א צובראכענע איז שרה׳לע צוריקגעקומען צו איהרע עלטערן. די לעצ־טע האבען איהר אויס רחמנות אריינגעלאזט צוריק אין זײער הויז.

װישקעװיטש האט זיך אבער דערמיט נישט בע־גנוגענט; מורא האבענדיג, טאמער װעט שרה׳לע האבען צו איהם פרעטענזיעס, האט ער געמאלדען אין דער פאליצײ, אז זי האט איהם בע׳גנב׳עט; עס איז פערפיהרט געװארען נעגען דער משומדת׳טע א פראצעס און די טעג איז אין ראקשיצער פרי־דענס־געריכט פארגעקומען די פערהאנדלונג.

אויפ׳ן געריכט האט די פערפיהרטע שרה׳לע מיט טרערען אין די אויגען דערצעהלט פאר׳ן ריכ־טער די גאנצע געשיכטע פון איהר פערפיהרטער ליבע. זי האט דערצעהלט װעגען אלע צרות, װאס זי האט געהאט אויסצושטעהן פון דעם פערפיהרער און ענדליך װעגען בלבול, װאס דער לעצטער האט אויף איהר אויסגעטראכט, כדי פון איהר איינמאל פאר אלעמאל פטור צו װערען.

דער עולם, װאס האט זיך געפונען אין גע־ריכטס־זאל, איז טיף גערירט געװארען פון שרה־לעס טראגעדיע, א גאנצע רײה ערות האבען אויך פעסטגעשטעלט דעם בלבול.

דער ריכטער איז דאן אװעק אויף א בעראטונג און האט פערעפענטליכט אנ׳אורטײל, לױט װעלכען שרה׳לע װערט אנערקענט פאר אונשולדיג און װערט אינגאנצען בעפרײט.

דאגעגען האט דער ריכטער בעשטראפט אויפ׳ן ארט דעם בלבול־מאכער װישקעװיטש׳ן אויף דרײ חדשים טורמע און פעראָרדענט איהם תיכף צו ארעסטירען.

די פערפיהרטע שרה׳לע קלײבט זיך איצט צוריק איבערצוגעהן צום יודענטום.

צום פריהלינגס־סעזאן
— קויפט איהר —
אמבילינגסטען
ארטיגע און אויסלענדישע
קאסמעטיק,
פערפומען,
כעמיקאליען
די פרישסטע מינעראל־װאסערן
אין אפטײק־סקלאד פון
מאגיסטער־פארמאציע
K. Stock
19 Zawadzka 19
Telefon 41-02.

אכטונג!
ספעציעל פאר אפרײזענדע
אין דארף!
בעזארגט אייך בײ אײער אפרײזע מיט א שאכטעלע, װאס ענטהאלט נויטיגע מיטלען אלס שנעל־הילף, װי: יאדינע, װאטע, װאזעלין־טראפען א. ז. װ. דער פרײז פון די שנעל־הילף־שאכטעלעך איז פון 2 זל. אן.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטײלונג גיט די רע־דאקציע פון „נײעם פאלקסבלאט“ ענטפערט אויף יורידישע פראגען, װאס װע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטײלונג
פון „נײעם פאלקסבלאט“.
בײם דערלאנגען אנ׳אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט װערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, אין די אנפראגע מוזט ארײנגעשריבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, װאס קען מען נישט געבען קײן ענטפער.
גילטיג דעם 17־טען יולי 1928

7716. ק. ב.
אויף א װעקסעל מוזט איהר אומבעדינג בע קומען א זאבעזפיעטשעניע

7717. א געטרײער לעזער פון מלינארסקא.
מען קען פערדינגען א װאוינונג פון א צײט־װײליג אפװעזענדען לאקאטאר מיט׳ן בעדינג, אז אין מאמענט, װען יענער װעט צוריקקומען, מוז דער בעטרעפענדער זיך ארויסציהען.

7718. א געטרײער לעזער פון רזשגאװסקא
7719. לאבאנוש.
מיר האבען שױן אײניגע מאל געענטפערט אויף עהנליכע אנפראגען, אז די אמנעסטיע איז חל אויף פערברעכענס, װעלכע זענען בעגאנגען געװארען ביז צום 3 מאי אלס אײנס, צי ס׳איז שױן ארויסגעטראגען געװארען אנ׳אורטײל אדער דער ענין געפינט זיך נאך אין סטאדיום פון אויס־פארשונג.

7720. ב—ר
געװיס דראהט אײך צוליב פערשפעטיגען דעם טערמין פון שטעלען זיך פאר דער פאבאר קא־מיסיע א שטראף ביז 6 װאכען ארעסט עװענטועל א געלט־שטראף אין דער הויך פון 500 זל.

7721 א געטרײער לעזער פון פראנציש.
אויב איהר װילט אנ׳הנחה פאס מוזט איהר קודם כל בעגרינדען די נויטיגקײט פון דער אויס־לענדישער קוראציע און צװײטענס צושטעלען א בעשטעטיגונג פון דער ארטיגער פאליצײ װעגען אײער אומפערמעגליכקײט.

7722. א לעזער פון פולנאצנא.
לויט׳ן לעצטען פונקט פון דער ערװארטעטע־דער אמנעסטיע געהט זי ארײן אין קראפט אין טאג פון דער פערעפענטליכונג.

7723. ח. רעב. פון שקאלנא 7.
7724. מנשה יערזאלימסקי פון פאמארסקא 17.
7725. ש. ש. פון פראנצישקאנער 4
7726. א געטרײער לעזער פון זגערזשער 46
7727. פראװער.
װעגען אײערע ענינים דארפט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטפערגנגענדיג די צײטונג.

7728. א לעזער פון גרינעם מארק
אײער אויסטײטשונג איז נישט קײן ריכטיגע. 2 שטובען קאן מען נישט רעכענען פאר 1 שטוב און קוך און דעריבער דארף מען פאר 2 שטובען צאהלען א העכערען פראצענט־פוס (100 פראצ.) װי פאר 1 שטוב און קוך (43 פראצענט). איב־ריגענס פערשטענדיגט זיך פערזענליך מיט אונזער יוריסט אין רעדאקציע און ברענגט מיט דעם אב־מאך מיט׳ן הויזװירט.

7729 א געהילפס־סעקרעטאר.
בכדי צו בעקומען אן אינערליכען פאס מוז מען קודם כל האבען אנ׳אויסצוג (wyciąg) פון די ביכער פאר די שטענדיגע אײנװאוינער, דאס הויזבוך, 2 פאטאגראפיעס און דערלאנגען א בקשה צו פאהרען אין דאזיג דארפען האבען אנ׳ער־לויבניש נאר פאבאר־פליכטיגע.

ס׳איז אפהענגיג װעגען װאס פאר א פראצעס ס׳האנדעלט זיך צי װעגען א שטראף אדער ציװיל. מיט געלד קאן מען אלענפאלס אן עדות, װעלכער בערעכטיגט נישט זײן אפװעזענהײט אין יעדען פראצעס בײ שטראף.

7729. ב. ס. פון יעזעװ.
בכדי צו בעקומען דעם טיטעל געריכטס פער־טײדיגער (Obronca Sądowy) דארף מען קײן בעזונדערען אלגעמײנעם בילדונגס־צענז נישט בע־זיצען. מען דארף נאר האלטען א ספעציעלען עג־זאמען בײם פארזיצענדער פון קרײז־געריכט אי־בער׳ן פראקטישען געריכטס װעזען.

בכלל איז אבער גאנץ שװער אויפגענומען צו װערען אלס געריכטס־פערטײדיגער בפרט אין װארשאװער און לאדזער קרײז־געריכט.

װעגען די ארבײטס־בעדינגונגען אין דער לאדזער װשעכניצא קאנען מיר דערװײל אײך קײן גענויערע פרטים נישט ערקלעהרען. גימנאזיאלע אװענט־קורסען זענען פערהאן אין לאדז און איהר קאנט זיך דירעקט װענדען צו זײ װעגען אינפאר־מאציעס. בעקאנט זענען די גימ.־קורסען פון װיע־זשביצקין (פיעטריקאװער 85.)

דער טאנץ ארום גאלדענעם קאלב.

55) (ראמאן).

װען סאלאמעא איז אנגעקומען אויפ׳ן ברעג — ס׳איז נאך געװען פאר צװעלף — האט זי זיך זעהר פערװאונדערט, װען זי האט געטראפען געהן ראבערט׳ן אין דער בעגלײטונג פון דער גוט־בע־קאנטע לאורא דע־לארעל.

זײ זענען איהר בײדע פערבײגעגאנגען, און פון זײערע תנועות און זשעסטען, האט סאלאמעא געקאנט אורטײלען, אז זײ שמועסען צװישען זיך גאר פאמיליער.

זי איז געװען אײפערזיכטיג, און אנגעהויבען זיך מורא׳דיג צו פײניגען.

אין אײן מאמענט האט זיך איהר אויסגע־דוכט, אז זי װערט אנ׳אביעקט פון חוזק פאר׳ן גאנצען פובליקום, װאס האט, דאכט זיך, געקוקט אויף איהר מיט רחמנות־שמײכלען.

סאלאמעא האט זיך געמוזט אװעקזעצען אויף א באנק, כדי זיך צוזאמענצוקלײבען מיט די גע־דאנקען, און נישט לאזען זיך מערפיהרען פונ׳ם ערשטען אײנדרוק.

זי האט, זעלבסטפערשטענדליך, נישט געהאט בדעה צו פאדערען פון ראבערט׳ן, ער זאל נישט שמועסען מיט קײן אנדערע פרויען...

זי האט עס אבער געהאלטען פאר נישט דער־לאזבאר און אומבעקװעם, אז ער זאל זיך עפענט־ליך בעװײזען אויף דער פליאזשע אין דער געזעל־שאפט, פון א בעקאנטער קאקעטע, ובפרט אין אזעלכע שעה׳ן, װען אלע געהן ארויס שפאצירען אין דרויסען.

ס׳איז גאר קײן ספק נישט, אז זײ האבען זיך צופעליג צוזאמענגעטראפען, נאר אטאדי צי־פעליגקײט האט זיך סאלאמעא׳ן אויסגעװיזען פאר נישט־אנשטענדיג: א מענש מיט שכל דארף דאך אויסמײדען אזעלכע נישט געװאונשענע צוזאמענ־טרעפעניש׳ען.

װער קאן עס װיסען? אפשר איז שױן די דא־זיגע פרוי זינט עטליכע װאכען א ליבהאבערין פון ראבערט׳ן?

סאלאמעא האט זיך בענעבען אנ׳עהרען־װארט נישט צו דערצעהלען ראבערט׳ן גארנישט װעגען איהרע פערדאכטען.

אנשטאט דעם צו װארטען אויף איהם דא, האט זי זיך געלאזט געהן אין דער ריכטונג צום שטאט־פארק, און זי האט זיך אװעקגעזעצט לע׳ם דעם װאסער, װאו עס זענען געשװאומען ענטליך.

װען ראבערט איז אנגעקומען — דאסמאל שױן אלײן — האט דער זײגער גראד געשלאגען צװעלף.

דער באראן אײדעלשטאט האט געהאט בדעה צו געהן אהײם.

סאלאמעא איז מיט א קאלטבלוטיגער מינע איהם ענטקעגענגעגאנגען.

— ביזט געװארען מאדנע נישט ריהרעװדיג— האט ער זיך אפגערופען — זעהסט, איך געה שױן צוריק אהײם.

— שױן? אזױ גאר? ס׳איז דאך נאך נישט 12. קום, לאמיר זיך אדורכשפאצירען אויב דו װילסט?

— גוט, מײן טײערע קום... הײנט איז גע־װען א סך עולם...

— ס׳איז דערפאר, װײל הײנט איז א גוטער װעטער—האט סאלאמעא בעמערקט — װעמען האס־טו אלץ געטראפען?

— א, אלץ דיזעלבע מענשען. נאר איבערי־גענס, האב איך אויך געשמועסט און שפאצירט... טרעף מיט װעמען?

— מיט א מאנסביל, צי מיט א פרוי?

— מיט א פרוי, מײן טײערע.

— מיט דעם מלוכה־פרעזידענטס װײב?

— נײן.

— מיט זײן טאכטער?

— אויך נישט געטראפען.

— אלזא... איך קאן נישט טרעפען מיט װע־מען! — האט סאלאמעא געזאגט.

— הער זשע! איך בין געװען אין דער גע־זעלשאפט פון דער שעהנסטער מײדעל אין גאנץ ניצצא... איך זאג נישט: די שעהנסטע דאמע, װײל דאס ביזטו דאך, מײן אײנציגע!.. געװען בין איך צוזאמען מיט דער בעצויבערענדער לאורע דע לארעל...

— איך האב גארנישט געװאוסט, אז דו ביזט מיט איהר בעקאנט...

— יא... ביז הײנט פריה האב איך זי גארנישט געקאנט!.. אלענפאלס האב איך װעגען איהר גע־װאוסט נישט מעהר, װי דו... װי איטליכער פון די היגע געסט... קומענדיג דא אהער, האב איך זי צופעליג געטראפען, איך פערזיכער דיך... ס׳האט דאך געקאנט זײן נישט דװקא לאורא, נאר אויך אנ׳אנדער פרוי... איך האב זיך ענטשולדיגט, און אט אזױ האבען מיר זיך בעקאנט.

— איך גיב דיר נישט אפ דערמיט קײן מזל טוב מײן טײערער. די דאזיגע פרוי איז, זעלבסט־פערשטענדליך, גאר נישט קײן מיאוס׳ע. איהר גורל איז אבער צופיל בעקאנט, און איהר איז בעשטימט צו קאמפראמיטירען די אלע, װאס גע־פינען זיך אין איהר גבול. מען האט זי געזעהן שפאצירען צוזאמען מיט דיר, און פון איצט אן װעט מען דיך האלטען פאר איהר געליבטען, און מ׳װעט חוזק מאכען פון דײן פערראטענער פרוי...

— איך בעט דיך, מאך נישט פון קײן פליג א העלפאנט. מען גיט דא נישט צו אזעלכע בעגע־געניש׳ען קײן שום בעדײטונג.

— דו װעסט מיר זעהר ענטשולדיגען: איך געפין אײן פונקט פערקעהרט, אז מען גיט דא דװקא צו א גרויסע בעדײטונג צו אזעלכע זאכען...
די װעלט איז א שלעכטע װעלט, און איטליכער איז זשעדנע א צװײטען אויסצולאכען. זײ װעלען דיך נישט בעשולדיגען חלילה, אין דײן פערראט— נאר לאכען װעלען די מענשען דאך לאכען...

— איך האב דיך אבער גישט פערראטען, דערפאר װײל...

— ביזט משוגע, צו װאס? עס פעלט מיר גאר נישט אײן!... איך בין דיר נאר מתרה, אז אלע זענען טיף איבערצײגט אין דעם, אז דו ביזט א געליבטער פון דער קאקעטע, און איך האב גאר קײן חשק נישט צו װערען אויסגעשפאט פון מענש־ליכע בליקען... ס׳איז פאר מיר א קנאפע הנאה, און איך װעל זיך דעריבער אויך בעמיהען צו בע־פרײען זיך דערפון.

— בנאמנות, סאלאמעא. איך פערשטעה דיך נישט! האסט עפיס מאדנע אויסטערלישע װילדע אנשויאונגען אויפ׳ן לעבען... א מאנסביל קאן שטענדיג פרײ שמועסען מיט א פרוי...

— איך בין גאר נישט אזױ נאאיװ, אז איך זאל נישט װיסען, װען מ׳מעג און װען מ׳טאר נישט שפאצירען מיט לאורא דע־לארעל. אין פלוג בענומען ביזטו פשוט אנ׳אמביציעזער יונגערמאן, װעלכער װאלט געקראגען קעלבערשע התפעלות, װען מ׳זאל װיסען, אז דו האסט אויך בעזיגט די דאזיגע פרוי. דו װילסט פשוט קריגען די רעפוטא־ציע פון איהרען א ליבהאבער, אך, װי פײן, טראכ־סטו זיך, װעט עס זײן, װען אפילו די, װאס װײ־סען נישט, װי דו הײסט, װעלען קאנען טײטלען אויף דיר מיט די פינגער, און סוד׳לען זיך: „אט, קוקט׳ס נאר... זעהט׳ס, דא געהט דער געליבטער פון לאורא דע לארעל!

— מען אינטערעסירט זיך גאר נישט אזױ מיט מיר, װי דו שטעלסט זיך פאר.

— אזױ איז דײן מײנונג!... איך מײן אבער גאר אנדערש, פערשטעהסטו מיך!...

(פארטזעצונג קומט).

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	4½-3 11-9
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר ליבערמאַן	הויט- און געשלעכט-קר.	1½—12½
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	1½—12½
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	2—1
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

קוואַרץ-פּראַפּיט, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פאַרטען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-באַשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף טערלאַגע—וויזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערן אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר ראָזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	6—3 1—10

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

די לייה=ביבליאָטעק

א. ג. פון **א. אייזענשלאָס,**

וועלכע געפינט זיך אויף פּאָלודניאָווע 11, לינקע אָפ.
איז טעטיג: מאָנטאָג און מיטוואָך פון 6–10 אָוועגד
און שבת פון 10–1 און פון 4–10 אָוועגד.
איינשרייבען קען מען זיך יעדען טאָג פון 6–10 אָוו.

השבת אבדה.

כ'האָב פערלוירען אַ פּאָרטפעל מיט דאָקומענטען און געלד ווי אויך 3 וועקסלען אויף 230 זל. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען דאָס געלד זיך צו האַלטען און די דאָקומענטען און וועקסלען אָפּצושיקען צו מענדעל רובין, ווסכאָדניאַ 43, אָדער אין אַדמינ. פון „נייעם פאָלקסבלאַט". די וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אומגילטיג.

אַ קאַסע=שראַנק

געלעגענהייטליך צו פערקויפען צו ערפאַהרען וואָלבאָרסקאַ 4,ביים ווירט.

אַ יונגערמאַן

בעקאַנט אין דער טריקאָ - בראַנזשע ווערט פון שויין געזוכט מ. שטיינבערג נאַוואָמיעסקאַ 9 אין הויף.

פון זאָפאָרט צו פערדינגען
אַ זומער=וואוינונג
צימער און קוך מיט וועראַנדע, וואַלד אין רודאַ-פאַביאַניץ
ווילע פלאַטעק.

אַ האַנד-נייהער

ווי אויך אַ אונטערמאַשינער צו ערשטער סאָרט מענער-אַרבייט ווערען געזוכט ביי זילבערגלייט.
דרעוונאָווסקאַ 26. 292

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 84-72
נעהמט אָן אין דער לאַטשאַ-ים
פּיאָטריקאָווער 294 פון 12—3
נאָכם. און דערהיים פון 5-6 ...

ס'ווערט געזוכט

אַ טיכטיגער
יונגע
ביים לערנען זיך מענערישע צושניידען
I. KON Pomorska 4

צו מענער=מאַגאַזין
אַרבייט 1=טער סאָרט
ווערען געברויכט
אונטער=מאַשינערס און האַנד=נייהערס
ביי ליכטמאַרזש
ווסכאָדניאַ 43, לינקע אָפיצינע, 3 טער שטאָק.

פרייז 2 זל. **שנעל און רעיעל!** פרייז 2 זל.

רעכטס=קאָנסולטענטען=ביוראָ

„פּאָראַדאַ"-„PORADA"

10 פּיעטריקאָווער 10

אונטער ליייטונג פון אַ לאַנגיעדריגען רומיגירטען גערייכט-סעקרעטאַר שרייבט אַלערליי ביטען און אַפעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס, אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 293

וואַרנונג!

אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד=בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום, אַז די

עכט= פאַטענטירטע **בעטען** עכט= פאַטענטירטע

זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.
— צו בעקומען איז אַלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל

ניקעל=בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאָס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיכקע.
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל.. פּאָלאָווע בעטלעך 14 זל.
רעיעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פּרייזען. זעמטליכע רעפּעראַטורן.

הורט! לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

נור 1 רעקלאַמע-חודש!

איך מאַך דערמיט בעקאַנט דאָס געעהרטע פּובליקום, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט, האָב איך ביי מיין קינסטלעריש-פאָטאָגראַפישען אַטעליער ערעפענט

אַ ספּעציעלען פּאָרטרעטען-אַנשטאַלט,

וואו עס ווערען אויסגעפערטיגט די שענסטע פּאָרטרעטען לויט דער נייעסטער פאָטאָ-טעכניק צו שטוינענד ביליגע פּרייזען:

אַ פּאָרטרעט 40 X 30 מיט פּאַספּאַרטו און ראַהם נור 13.50 זל.
" " 50 X 40 " " " " 20.—

די אויפנאַהמען צו פּאָרטרעטען ווערען געמאַכט גענצליך אומזיסט.
נוצט אויס די געלעגענהייט! מיט אַכטונג

קונסט-פאָטאָגראַפישער און פּאָרטרעטען-אַטעליער
„PARISIEN" wł. H. Sroka
Łódź, Brzezińska 69. צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומ' 1.

Dr. med. A. MAZUR

אויערן, נאָז- און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א.ז.וו.)

האָט זיך איבערצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44
אויף ווסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פּיעטריקאָווער 46).
נעהמט אָן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3–5 נאָכם.

עלטסטער פעלדשער **מ. רובינשטיין**

מיט לאַנגיעהריגער פּריוואַט- און שפּיטאַל פּראַקטיק האָט זיך בעזעצט אין לאָדז פון 28-טען יוני 1928 אויף ווסכאָדניאַ 57 און ערטיילט הילף אין אַלע קראַנקהייטס-פעלען איבערהויפּט ביי גאַל און ניערן-שטיינער

צו וואָס זאָלט איהר ליידען פונ'ם שווייס פון פיס!

וואָס די הויט קריכט אָפּ און עס מאַכט ראַנעס און פון שלעכטען ריח, וואָס קיין מענש קאָן נעבען אייך נישט שטעהען, אַז פאַר אַ פּאָר גראָשען קענט איהר דאָס אַלעס בעזייטיגען נאָר נוצענדיג דעם בעוואוסטען פּראָשעק ראַדיקאַל, וועלכעס פערהיט אויך דאָס לעדער פון פּלאַצען. — אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען און אויך צו אַלע פערשידענע ווערים, גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער גאָלדבערג, פּיעטריקאָווער 21. 304

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פון ד"ר. מעד.
ב. שמירגעלד

צעגערסקאַ 8, טעל. 51-69
...

Dr. med.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציעל-אַרצט פאַר ניערען, בלאָזען- און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
נעהמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

שפּאָרט געלד!

קויפט
שירמס, שטעקענס

נור אין דער ווערקשטעל פון
ס. פייגענבוים, נאַרוטאָוויטשאַ 19

ווייל איהר קענט דאָרט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראַל.
אַכטונג! עס ווערען אָנגענומען אַלערליי רעפּעראַטורען און דעקונג.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	5—2 11—10 7—6
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	2—1 11—10
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2—1 8—7
ד"ר יוספמאַן	נערווען קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5—4 12—10
ד"ר פּאָפּערני	פרויען און געבורטס-הילף	6—5 1-11½
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	2—1 זונ. 5-4
ד"ר ווייגבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	7—5½ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	6—4 12—10
א. גראָדזענסקי	צאָהן-אַרצט	7—5
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-טענדהיילונג, בעליכטונגען, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.
ביי דער לעטשניצע איז בעעסענס געעפענט

אַ רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אימפּונגען געגען שאַרלעך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט
פּרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוועגד

אשרי אדם שומע לי!
לשקד על דלתותי יום=יום כי הולך בחום ילך בטח

און אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען כאַנדאָווע זאַכען, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און בעוואוסטענהייט געשריבען לויט'ן אויסגאַוו אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס צו-ווילנע און קאַרנע אָפּאָזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנדראַזיעמסקי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס. ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכטס-קאָנסולענט.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער- און מונד-קראַנקה.. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9–7 אָוועגד. צו ביליגע פּרייזען.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער. פאַר'ן איינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער דריט 7 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 " " " " —60 " " " 4 "
נאָכ'ן טעקסט—1 " " " " —15 " " " 7 "
... דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. ...
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21